

ZARZĄDZENIE NR 178/2016
PREZYDENTA MIASTA BEŁCHATOWA

z dnia 18 lipca 2016 r.

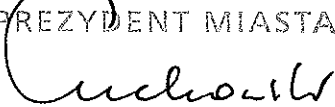
w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Turystyki Miasta Bełchatowa na lata 2016-2022

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2016r. poz. 446) zarządzam:

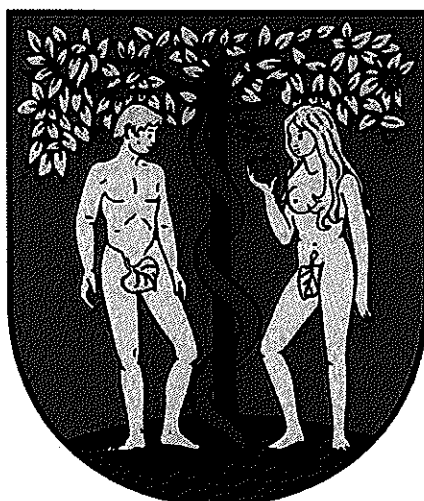
§ 1. Przyjęcie Planu Rozwoju Turystyki Miasta Bełchatowa na lata 2016-2022 w brzmieniu zgodnym z załącznikiem do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Wykonanie Zarządzenia powierza się Koordynatorowi Centrum Informacji Turystycznej Urzędu Miasta w Bełchatowie.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PREZYDENT MIASTA

mgr Mariola Czechowska

PLAN ROZWOJU TURYSTYKI
MIASTA BEŁCHATÓW
NA LATA 2016-2022

Miasto Bełchatów, ul. Kościuszki 1, 97-400 Bełchatów

1. WPROWADZENIE

Turystyka jest ważnym sektorem zarówno dla obywateli Unii Europejskiej, jak i dla unijnej gospodarki: branża turystyczna stanowi trzecią co do wielkości działalność społeczno-gospodarczą w UE i według szacunków generuje PKB na poziomie ponad 10%, zapewniając tym samym blisko 11% wszystkich miejsc pracy. Wywiera pozytywny wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Co istotne, przemysł turystyczny jest jedną z nielicznych branż, która w nieznacznym stopniu jest podatna na kryzys, następuje jej stały rozwój i tworzy nowe miejsca pracy¹. Zgodnie z priorytetami UE określonymi w strategii „Europa 2020”, Komisja Europejska w okresie 2014–2020 proponuje nowe ramy skoordynowanych działań w zakresie turystyki, mające na celu utrzymanie pozycji Europy jako najpopularniejszego kierunku turystycznego na świecie oraz podniesienie konkurencyjności europejskiej gospodarki turystycznej². Postrzeganie turystyki jako konkurencyjnej dziedziny gospodarczej w UE oznacza ujęcie rozwoju turystycznego jako zagadnienia przekrojowego, powiązanego z takimi elementami europejskiej polityki jak: swobodny przepływ osób, towarów i usług, małe i średnie przedsiębiorstwa, ochrona konsumentów, polityka ochrony środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, a także polityka regionalna. Obszar turystyki generować będzie także perspektywę rozwoju miejsc pracy, możliwości przekwalifikowania kadr na obszarach wiejskich, powiązania oferty turystycznej opartej na walorach krajobrazowych i kulturowych z lokalnymi usługami, produktami, a także wprowadzania rozwiązań w zakresie nowoczesnych narzędzi sprzedaży, marketingu i promocji, w tym platform ICT³.

Jak wykazują dane statystyczne publikowane przez Instytut Turystyki, tendencją sprzyjającą rozwojowi turystycznemu Bełchatowa, jest wzrost zainteresowania wśród mieszkańców kraju wyjazdami turystycznymi. W roku 2013 odnotowano wzrost o 9% – 1,5 mln, w stosunku do roku 2012. Zarówno wśród podróży krajowych, jak i zagranicznych zauważono wzrost liczby wyjazdów długookresowych (pięciodniowych i dłuższych), natomiast na stałym poziomie pozostała liczba wyjazdów krótkookresowych. Według prognoz Instytutu Turystyki w najbliższych latach liczba podróży powinna wzrosnąć. Prognozy przedstawiane przez Instytut Turystyki sugerują, że w najbliższych latach należy oczekiwać systematycznego wzrostu zarówno liczby turystów zagranicznych, jak i krajowych³.

---

¹ Źródło: www.ectaa.org

² http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_40_4_391_en.htm#392

³ Instytut turystyki – trendy i prognozy 2012

Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2012–2020, przyjęta przez Radę Polskiej Organizacji Turystycznej, wskazuje trendy w popycie i podaży. Presja życia codziennego i różnorodnych potrzeb pomniejszy budżet na podróże, czego konsekwencją będą podróże tańsze, krótsze, z potrzebą wypoczynku, rezygnacja z jednego dłuższego urlopu na rzecz kilku krótszych oraz wybór pobytu w pobliżu miejsca zamieszkania. W dokumencie podkreślono również wagę zrównoważonego rozwoju regionalnego. Wskazano, że świadomość związana z ochroną środowiska będzie nadal wzrastać. Regionalny charakter miejsc docelowych zyska na znaczeniu, wzrośnie atrakcyjność „dziewiczych” obszarów i regionów oraz popyt na ekoturystykę i produkty oparte na naturze⁴. Turyści będą preferować miejsca, w których miejscowa ludność chętnie przyjmuje gości, wzrośnie znaczenie jakości obsługi. Przewiduje się bardziej krytyczne nastawienie do jakości oraz stosunku jakości do ceny⁵.

Wzrost zainteresowania turystyką wypoczynkową i rekreacyjną stanowić może szansę na rozwój usług o tym charakterze. Na zwiększenie atrakcyjności turystycznej Bełchatowa w przyszłości będą mieć wpływ działania podejmowane w celu rozwoju oferty turystycznej, w tym również w oparciu o turystykę rowerową i konną. Wielopoziomowa współpraca władz z sektorem prywatnym, oparta m.in. o partnerstwo publiczno-prywatne, ukierunkowana jest na tworzenie atrakcyjnej rynkowo oferty turystycznej.

Na dzień opracowania dokumentu nie wpłynęły do urzędu żadne wnioski od przedsiębiorców związane z rozwojem turystyki. Jeżeli takie wnioski się pojawią to miasto dokona aktualizacji dokumentu.

Poprzez inwestowanie w infrastrukturę i planowe działania promocyjne władze miasta stwarzają mieszkańcom dogodne warunki do rozwoju turystyki i podnoszenia poziomu życia. Opracowany przez Miasto Bełchatów Plan Rozwoju Turystyki Miasta Bełchatów na lata 2016–2022, zwany dalej Planem, ma na celu:

- określenie obecnej sytuacji w zakresie zasobów turystycznych na obszarze Miasta Bełchatów,
- wskazanie wizji rozwoju turystyki w Mieście Bełchatów,
- kreowanie spójnych rozwiązań w obszarze turystyki, w szczególności w zakresie wzmocnienia produktu turystycznego – Ekspozycji PGE Giganty Mocy,
- lepsze wykorzystanie posiadanych zasobów przyrodniczych, przestrzennych i kulturowych dla rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki turystycznej,

---

⁴ Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2012–2020

⁵ Instytut turystyki – trendy i prognozy 2012 (www.intur.com.pl)

- przedstawienie działań opierających się na endogenicznych potencjałach miasta oraz wskazanie tych, które przyczynią się do tworzenia warunków dla powstawania nowych miejsc pracy,
- ułatwienie pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie projektów turystycznych (m.in. w związku z interwencją zaplanowaną w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego Osi Priorytetowej VI, która będzie zorientowana na niwelowanie skutków wykluczenia społecznego na terenach problemowych, w tym obszarach zdegradowanych oraz na wykorzystanie i rozwój potencjałów endogenicznych regionu łódzkiego opartych na walorach przyrodniczo-kulturowych, szczególnie w aspekcie tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi gospodarki turystycznej, w tym powstawania nowych miejsc pracy.

Przedsięwzięcia planowane w ramach Osi Priorytetowej VI w zakresie usług kulturalnych i turystycznych, rozwoju potencjałów endogenicznych obszarów o specyficznych potrzebach oraz rewitalizacji obszarów zdegradowanych przyczynią się do społeczno-gospodarczego ożywienia regionu, jak też wpłyną na podniesienie jakości i atrakcyjności życia mieszkańców województwa łódzkiego. Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych będzie następowało poprzez realizację szerokiego spektrum inwestycji infrastrukturalnych prowadzących do aktywizacji społeczno-gospodarczej na terenach problemowych, włączenia społecznego oraz zwiększenia poziomu uczestnictwa w kulturze mieszkańców województwa)⁶.

Plan jest uszczegółowieniem celów turystycznych określonych w Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa do roku 2022, wskazujących kierunki rozwoju turystycznego miasta. Plan jest zgodny z wizją określoną w **Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022** tj. „Bełchatów – energetyczna stolica Polski, w 2022 roku to miasto:

- „Re:agujące” na wyzwania i innowacje,
- Angażujące mieszkańców w tworzenie sukcesów własnych i miasta,
- Atrakcyjne w regionie jako dobre miejsce do zamieszkania, wypoczynku i inwestowania,
- Oferujące wysoki poziom usług publicznych,
- Zapewniające nowoczesną infrastrukturę turystyczną,
- Rozwijające się z poszanowaniem środowiska naturalnego.”⁷

---

⁶ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020

⁷ Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022

Wizja Miasta Bełchatowa przedstawia pożądany stan w roku 2022. Bełchatów za siedem lat ma być nadal niekwestionowanym liderem energetycznym w kraju. Będzie miejscem, w którym wysoka jakość życia pozwala mieszkańcom na rozwój osobisty, a jednocześnie ich poczucie tożsamości lokalnej zachęci do uczestnictwa we współtworzeniu sukcesów miasta. Zagwarantowanie wysokiego poziomu usług publicznych w zakresie edukacji, zdrowia, administracji, turystyki oraz infrastruktury technicznej przełoży się nie tylko na komfort życia mieszkańców, ale przyczyni się również do zwiększenia inwestycji w Mieście. Jednocześnie miasto będzie konkurencyjne poprzez wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań sprzyjających rozwojowi miasta. Plan jest też odpowiedzią na misję miasta wskazaną w ww. dokumencie: „We współpracy z mieszkańcami i przedsiębiorcami konsekwentnie działamy dla zwiększania komfortu życia w Bełchatowie, zapewnienia stabilnych miejsc pracy i rozwoju miasta jako lidera regionu”.⁸

Realizacja zadań wynikających z planu działań turystycznych przyczyni się do osiągnięcia celów wskazanych w **Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022**:

3.2 Obszar społeczny, cel strategiczny: Wysoka jakość życia zintegrowanego społeczeństwa obywatelskiego.

Cel operacyjny: Wzmacnianie tożsamości, lokalnej poprzez aktywizację społeczeństwa obywatelskiego

Kierunek działań „Aktywizowanie mieszkańców do korzystania z oferty o charakterze promocyjno-kulturalnej i sportowej”: Planowane zadania w obrębie ww. celu obejmą przygotowanie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty o charakterze kulturalno-promocyjnym i sportowym dla mieszkańców Miasta Bełchatowa, tj. skonstruowanie kalendarza imprez kulturalno-promocyjnych i sportowych z uwzględnieniem zróżnicowania oferty. Zapewnienie odpowiedniej jakości i dostępności usług. Zadania realizowane będą ze środków własnych oraz zewnętrznych.

Cel operacyjny: Dostęp do usług publicznych na wysokim poziomie.

Kierunek działań „Zapewnienie mieszkańcom atrakcyjnej oferty imprez o charakterze promocyjno-kulturalnym i sportowym z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury”: Działania obejmą organizację imprez w obiektach nowoczesnych, o wysokim stopniu dostępności dla wszystkich mieszkańców, podjęcie wspólnie z samorządowymi jednostkami

---

⁸ Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022

kultury działań zmierzających do zapewnienia jak najwyższej jakości organizowanych wydarzeń i imprez z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury. Zadania realizowane będą ze środków własnych oraz zewnętrznych.

3.3. Obszar gospodarczy, cel strategiczny: Budowa przewagi konkurencyjnej Bełchatowa jako polskiej stolicy branży energetycznej oraz wzbogacenie oferty miasta dla rozwiązań innowacyjnych.

Cel operacyjny: Miasto atrakcyjne turystycznie.

Kierunek działań „Kompleksowa oferta turystyczno-kulturalna Miasta Bełchatowa”: Planowane zadania w obrębie powyższego celu obejmą:

- Przygotowanie kompleksowej oferty turystycznej powiązanej z ofertą kulturalno-sportową i promocyjną miasta wraz z działaniami promocyjnymi skierowanymi na przyciągnięcie do Bełchatowa turystów z regionu z wykorzystaniem produktów markowych miasta. Kompleksowa oferta turystyczna, uwzględniająca wydarzenia promocyjne, kulturalne i imprezy sportowe oparta o dostępną bazę hotelową i gastronomiczną miasta przyczyni się do skutecznego zachęcenia mieszkańców regionu i turystów do przyjazdu do Bełchatowa. Zwiększy to popyt na usługi lokalnych przedsiębiorców.
- Zwiększenie partycypacji mieszkańców oraz turystów w kulturze poprzez remonty i przebudowę infrastruktury kultury oraz doposażenie instytucji kultury, m.in. w wyposażenie podnoszące poziom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zakresie dostępu do kultury oraz digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnianie. Celem działania jest podniesienie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej poprzez wyeksponowanie obiektów kulturowych i ich zbiorów oraz poszerzenie oferty usług kulturalnych. Projekty obejmujące prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach w celu umożliwienia im pełnienia funkcji kulturalnych wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia. W odniesieniu do infrastruktury instytucji kultury działanie polega na robotach budowlanych lub zakupie wyposażenia, mających wpływ na podniesienie jakości i dostępności oferty kulturalnej. Zadania realizowane będą ze środków własnych oraz zewnętrznych.

Omawiany Plan wpisuje się w założenia **Strategii Rozwoju Powiatu Bełchatowskiego na lata 2014-2020**. Jest spójny z celem strategicznym: spójność przestrzenna, w celu osiągnięcia którego planuje się

wspieranie potencjału turystycznego Powiatu i stworzenie zachęcającej, różnorodnej oferty turystycznej.

Niniejszy Plan został opracowany w oparciu o zasady polityki przestrzennej gminy Bełchatów, zawarte w **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bełchatów**. Analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, uwzględnienie wytycznych zawartych w dostępnych opracowaniach oraz bilans potrzeb i możliwości rozwoju gminy pozwoliły określić funkcję poszczególnych jednostek i obszarów oraz założenia polityki przestrzennej. Założenia polityki przestrzennej gminy Bełchatów, które warunkują trwały i zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy oraz utrzymanie ładu w przestrzeni miasta i gminy to m.in:

- rozwój przestrzenny i funkcjonalny układu osadniczego zgodnie z przeznaczeniem terenów,
- realizacja terenów produkcyjno-usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów, w tym obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², zlokalizowanych wzdłuż projektowanej północnej obwodnicy miasta Bełchatów oraz w bezpośrednim sąsiedztwie miasta w miejscowościach: Zdieszulice Górne, Dobrzelów, Ławy Ludwików,
- budowę zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych, wyposażonych w infrastrukturę odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów w ramach składowiska odpadów w Woli Kruszyńskiej,
- wzrost zainteresowania społeczeństwa pozalokalnego nabywaniem działek rekreacyjnych w rejonach atrakcyjnych krajobrazowo, planowanych do zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego,
- rozwój intensywnego rolnictwa na obszarach o korzystnych warunkach naturalnych, wprowadzenie nowych technologii w produkcji roślinnej i zwierzęcej (rolnictwo ekologiczne, specjalistyczne),
- inwestycje podkreślające indywidualność i promujące gminę, świadczące o gospodarce opierającej się na zasadach zrównoważonego rozwoju (pełna kanalizacja gminy, rewaloryzacja wartości przyrodniczych).

W celu zminimalizowania ryzyka zniekształcenia krajobrazu i zaburzenia równowagi funkcjonujących na terenie gminy i w sąsiedztwie ekosystemów zakłada się równoległe działania

mające na celu zniwelowanie oddziaływania na środowisko oraz poprawę stanu środowiska przyrodniczego. Jako główne działania w tym kierunku zakłada się:

- redukcję emisji zanieczyszczeń,
- stopniową rekultywację terenów zdegradowanych oraz poszerzenie powierzchni kompleksów leśnych przez stopniowe zalesianie gruntów nieużytkowanych rolniczo,
- wyłączenie z zabudowy terenów otwartych o najwyższych walorach środowiska przyrodniczego, które tworzą strefę systemu ekologicznego gminy i pozostawienie ich w dotychczasowym zagospodarowaniu⁹.

Założenia Planu są zgodne ze **Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020**. Zgodnie ze strategiczną polityką rozwoju, w kontekście polityki funkcjonalno-terytorialnej, planowane działania będą realizowane na terenach miejskich. Zgodnie z SRWŁ 2020 celem strategicznym dla obszarów miejskich w celu realizacji polityki funkcjonalno-terytorialnej stanowią: obszary miejskie zapewniające mieszkańcom wysoki poziom życia, wykorzystujące przewagi konkurencyjne do dynamicznego wzrostu gospodarczego oraz adaptujące się do zmian demograficznych i klimatycznych. Plan Rozwoju Turystyki Miasta Bełchatów jest zgodny ze strategicznymi kierunkami działań takimi jak: Wspieranie systemowych działań rewitalizacyjnych obszarów zdegradowanych społecznie i gospodarczo, czy wspieranie rozwoju funkcji symbolicznych budujących ponadregionalną rangę miejskich obszarów funkcjonalnych.

Duży potencjał regionu w zakresie walorów przyrodniczych i kulturowych wskazano również w **Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego** (aktualizacja). W dokumencie podkreślono, że „w ostatnich latach wzrosło znaczenie turystyki w województwie łódzkim, a jej rozwój nawiązuje do trendów światowych, ukierunkowanych na turystykę biznesową, aktywną i weekendową”. Wskazano, że pozwala to rozwijać m.in.:

- turystykę aktywną opartą na rowerowych i pieszych szlakach turystycznych, głównie w zachodniej i północnej części województwa, szlakach wodnych Pilicy i Warty, szlakach konnych i ośrodkach jazdy konnej, koncentrujących się w centralnej oraz południowo-zachodniej części regionu, trasach narciarskich na Górze Kamieńsk, sztucznych zbiornikach

---

⁹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bełchatów

wodnych (Zalewie Sulejowskim i Zbiorniku Jeziorsko) oraz rzekach (m.in. Grabi, Widawce i Rawce), a także obszarach parków krajobrazowych;

- turystykę przyrodniczą, w tym edukacyjną dla dzieci i młodzieży, na terenach parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody i leśnych kompleksów promocyjnych.

Można więc stwierdzić jednoznacznie, że działania wymienione w Planie, opierające się na potencjale płynącym z położenia Miasta Bełchatów: (zlokalizowanie w niedalekiej odległości kopalni węgla brunatnego oraz wykorzystanie powstałych „efektów” działalności kopalni: budowa ośrodków rekreacyjno – sportowych) oraz w sąsiedztwie rzeki Rakówki, wykorzystujące jednocześnie potencjał istniejących i planowanych szlaków turystycznych, doskonale wpisują się w założenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego. Są zgodne z nadrzędnym celem polityki zagospodarowania przestrzennego: „Kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, warunkującej dynamizację rozwoju zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju poprzez:

- wykorzystanie cech położenia w centrum Polski;
- wykorzystanie endogenicznego potencjału regionu;
- trwałe zachowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- dążenie do budowy wewnętrznej spójności regionu”.

Bezpośrednio związane są także z celem głównym strefy działań w zakresie powiazań środowiskowych i kulturowych „kształtowanie tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych regionu”¹⁰.

Plan, podobnie jak **Program Rozwoju Turystyki w Województwie Łódzkim na lata 2007–2020**, określa kierunki rozwoju oferty turystycznej. Dotyczy zarówno rozwoju produktów turystycznych, infrastruktury, kształtowania przestrzeni turystycznej, jak i kształtowania polityki promocyjnej i systemu zarządzania turystyką. Sprzyja wykreowaniu wizerunku regionu jako ciekawej destynacji turystycznej. Jest spójny z celem nadrzędnym dla działań podejmowanych w ramach realizacji Programu Rozwoju Turystyki w Województwie Łódzkim na lata 2007–2020, tj. „Wykreowanie atrakcyjnego turystycznie wizerunku regionu poprzez realizację kompleksowego zespołu działań organizacyjnych, inwestycyjnych i promocyjnych”. Działania określone przez Miasto Bełchatów są odpowiedzią na wskazaną w Programie Rozwoju Turystyki w Województwie Łódzkim na lata 2007–

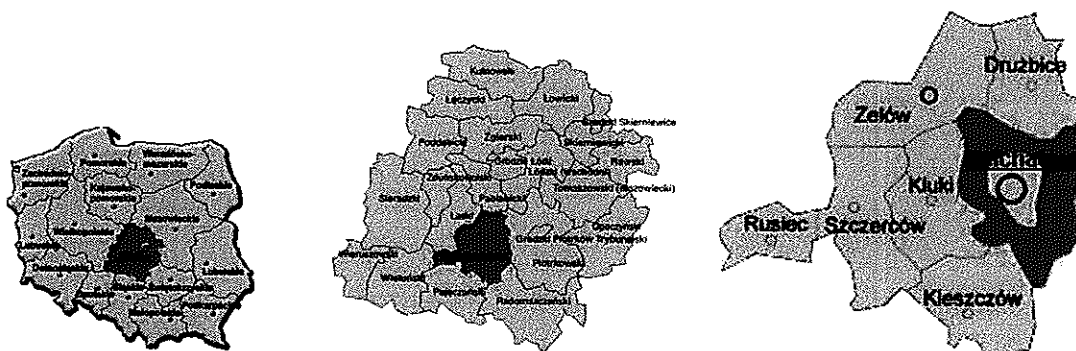
¹⁰ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego (aktualizacja), Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi

2020 Misję województwa łódzkiego, która zakłada m.in.: „w Łódzkiem szczególnie sprzyjamy turystom preferującym tzw. kombinowane formy podróżowania, miłośnikom sportu, filmu, mody oraz aktywnego spędzania czasu wolnego. Wspieramy także te grupy, które wymagają więcej troski w podróży, w tym specjalnej infrastruktury. Łódzkie kształtujemy jako region otwarty dla niepełnosprawnych, przyjazny dla osób starszych czy podróżujących z małymi dziećmi”. Działania realizują zidentyfikowany w programie Problem VI „Niewystarczająco rozwinięta podstawowa infrastruktura turystyczna. Słabo rozwinięta towarzysząca baza turystyczna. Niedostateczne dopasowanie bazy turystycznej do specyficznych potrzeb turystów¹¹.

2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO PLANEM¹²

Bełchatów jest miastem powiatowym w województwie łódzkim i zajmuje powierzchnię 34,63 km². Usytuowany jest w centralnej Polsce, w bliskim sąsiedztwie Łodzi (50 km) i Warszawy (150 km) oraz Piotrkowa Trybunalskiego (25 km).

Rys. 1 Województwo łódzkie i powiat bełchatowski

Źródło: <http://www.belchatow.samorząd.pl/>

Ze względu na korzystne położenie komunikacyjne miasto pełni często funkcję tranzytową. Bełchatów jest dobrze skomunikowany ze stolicami województw łódzkiego i mazowieckiego: miasto leży na szlaku drogi krajowej nr 74, łączącej węzeł Wieluń na drodze ekspresowej S8 i Kielce

¹¹ Programie rozwoju turystyki w województwie łódzkim na lata 2007–2020

¹² Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022

z Zamościem i przejściem granicznym z Ukrainą w Zosinie oraz dwóch dróg wojewódzkich nr 485 relacji Pabianice-Belchatów i nr 484 relacji Łask – Belchatów – Kamieńsk. W pobliżu Belchatowa, przez Piotrków Trybunalski, przebiegać będzie autostrada A1 relacji Gdańsk – Toruń – Łódź – Częstochowa – Gliwice – Ostrawa (Czechy). W chwili obecnej oddany jest odcinek Łódź – Gdańsk. Skomunikowanie z tą drogą zapewnione będzie za pośrednictwem drogi krajowej nr 74 (węzeł w Piotrkowie Trybunalskim) oraz za pośrednictwem drogi wojewódzkiej nr 484 (węzeł w Kamieńsku). Obecnie trwają prace związane z budową obwodnicy Belchatowa. Inwestycja ma na celu przeniesienie ruchu kołowego drogi krajowej nr 74 z centrum Belchatowa na jego obrzeża.

Belchatów aktualnie nie ma zapewnionej bezpośredniej komunikacji kolejowej w ruchu pasażerskim. Przebiegająca przez Belchatów linia kolejowa nr 24 od roku 2000 obsługuje jedynie ruch towarowy na potrzeby PGE GiEK SA Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Belchatów oraz PGE GiEK SA Oddział Elektrownia Belchatów.

Belchatów jest piątym miastem pod względem ludności województwa łódzkiego: na koniec 2014 r. GM Belchatów liczyła 60 017 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi 1725 osób/km². W porównaniu z rokiem 2013 liczba ludności zmniejszyła się o 385 osób. Dane demograficzne z ostatnich lat wykazują niewielki spadek liczby mieszkańców Belchatowa, co może być spowodowane niskim przyrostem naturalnym oraz odpływem mieszkańców z terenów miejskich poprzez przenoszenie się na tereny gmin ościennych - gminy wiejskie. Stosunkowo duży udział w strukturze wieku mieszkańców ma młodzież oraz osoby do 35 roku życia, dzięki czemu mogą oni stanowić potencjalny kapitał ludzki dla branży turystycznej.

Młodzież ma możliwość kształcenia w technikum hotelarskim. Absolwenci belchatowskich szkół mogą zasilić szeregi pracowników branży usługowej, związanej z obsługą turystów (rękodzielnictwo, pamiątkarstwo, gastronomia, rekreacja i inne). Jednocześnie odpływ wykształconej młodzieży, kończącej studia i nieznajdującej pracy w Belchatowie stanowi zagrożenie dla wyżej wymienionych czynników.

Obecna sytuacja społeczno-kulturowa Belchatowa to przede wszystkim efekt rozwoju przemysłu wydobywczego i energetycznego. Ten etap w historii miasta rozpoczął się w 1960 roku, kiedy odkryto pokłady złóż węgla brunatnego w Piaskach koło Belchatowa. Decyzja rządu o rozpoczęciu budowy zagłębia paliwowo - energetycznego zapadła w 1973 roku. W roku 1980 wydobyto pierwszy węgiel, w roku 1981 ruszył pierwszy blok energetyczny Elektrowni "Belchatów", która pełną moc osiągnęła

w 1988 r. Budowa elektrowni i kopalni skutkowała wzrastającymi inwestycjami i zapotrzebowaniem na siłę roboczą. Wprowadzono w życie szereg przedsięwzięć w obszarach takich, jak: infrastruktura komunikacyjna, gospodarka komunalna i mieszkaniowa, co skutkowało silnymi ruchami migracyjnymi, transformacją głównych źródeł utrzymania i całkowitą zmianą struktury zawodowej ludności (napływ wysoko wyspecjalizowanej kadry inżynierskiej, przestawienie się ludności miejscowej z tradycyjnego rolnictwa na przemysł ciężki). Obecność w odległości 10 km od miasta największego w Polsce zagłębia paliwowo - energetycznego, w którego skład wchodzi PGE Kopalnia Węgla Brunatnego "Bełchatów" S.A oraz PGE Elektrownia "Bełchatów" S.A sprawia, że Bełchatów jest jednym z najważniejszych ośrodków przemysłowych w regionie.

Ze względu na korzystne położenie komunikacyjne miasto pełni często funkcję tranzytową, w której turyści zatrzymują się jedynie „na chwilę”. Głównymi problemami związanymi z gospodarką turystyczną na terenie miasta jest brak szerszej, kompleksowej oferty turystycznej. Intencją miasta jest odwrócenie tej tendencji. W celu przyciągnięcia do siebie jak największej liczby osób odwiedzających oraz zatrzymanie ich na pobyt dłuższy miasto podjęło szereg środków, które omówione zostaną w niniejszym dokumencie. Rozwój usług turystycznych i okołoturystycznych jest ważny również w kontekście specyficznej sytuacji miasta: Bełchatów jako miasto przemysłowe jest szczególnie narażony na występowanie bezrobocia, które ma charakter strukturalny, ze względu na monokulturowość gospodarczą. Poza wiodącymi gałęziami przemysłu – przemysł wydobywczy i energetyka, istotną rolę odgrywają budownictwo oraz handel i usługi. Jednak te sektory gospodarki nie są w stanie wchłonąć osób zwalnianych z przemysłu wydobywczego i energetyki, nawet w przypadku programu wdrożenia szkoleń przekwalifikujących osoby bezrobotne, ze względu na ich znacznie mniejszy potencjał. Istotnym problemem występującym w Bełchatowie jest duża skala bezrobocia. Zgodnie z danymi PUP w Bełchatowie na koniec grudnia 2013 r. w rejestrach bezrobotnych pozostawało 775 osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy. Stanowili oni 10,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek ten z roku na rok wzrasta. Dalszy rozwój sektora usług (zwłaszcza wyspecjalizowanych) oraz sektora usług turystycznych jest konieczny dla utrzymania wysokiego poziomu zatrudnienia w mieście. Podjęte i planowane działania z zakresu aktywnej polityki na rynku pracy mogą również przyczynić się do zahamowania tempa wzrostu bezrobocia w Bełchatowie.

Według danych pozyskanych z GUS na koniec 2014 r. w Bełchatowie działalność prowadziło 5455 przedsiębiorstw. Zdecydowaną większość działających w mieście przedsiębiorstw (5349) stanowią

firmy sektora prywatnego, w tym 4032 przedsiębiorstw osób fizycznych. Podstawową działalnością przedsiębiorstw prowadzonych w Bełchatowie jest handel oraz usługi naprawy pojazdów, którymi zajmuje się 28,86% firm. Kolejne miejsca zajmują: budownictwo – 10,61%, działalność profesjonalna naukowa i techniczna – 9,28% oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 7,49%. Od roku 2009 do końca roku 2014 wyraźnie widać systematyczny wzrost prowadzonych działalności gospodarczych na terenie Miasta Bełchatowa.

Planowane działania mają na celu stymulowanie rozwoju turystyki na terenie miasta i w sposób pośredni mają przyczynić się do pobudzenia działalności gospodarczej w regionie, przede wszystkim w sektorze usług i handlu związanych z ruchem turystycznym oraz utworzeniem nowych miejsc pracy.

3. WALORY PRZYRODNICZE MIASTA BEŁCHATÓW

Bełchatów leży w obrębie Wysoczyzny Bełchatowskiej, która ma położenie wododziałowe między dorzecziami Wisły i Odry. Dominującą formą ukształtowania powierzchni terenu Bełchatowa jest wysoczyzna morenowa płaska, rozcięta łagodnymi dolinami rzeki Rakówki i jej dopływów. Pod względem geologicznym Bełchatów położony jest w obrębie Kredowej Niecki Łódzkiej – w jej południowej części.

3.1 WARUNKI GLEBOWE I UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

Warunki glebowe na terenie Bełchatowa są mało zróżnicowane z powodu dość jednorodnej budowy geologicznej warstw przypowierzchniowych. W rejonach występowania piasków gliniastych wykształciły się gleby zaliczane do wyższych klas bonitacyjnych (to jest III b – IV a). Pierwotne zasoby tych gruntów znacznie zmaleły, bowiem znaczną ich część przejęto na potrzeby szybko rozwijającego się miasta. Pozostałe gleby nie tworzą już zwartych powierzchni, występując jedynie płatowo w różnych częściach miasta: w rejonie Domiechowic, Politanic oraz w Grocholicach. Na terenie miasta przeważają gleby słabszych klas bonitacyjnych, wytworzone na podłożu piasków są niskiej jakości, charakteryzują się niekorzystnymi wartościami fizycznymi, słabą urodzajnością i zaliczane są do V i VI klasy bonitacyjnej. W dnach dolinnych i większych zagłębieniach terenowych wytworzyły się gleby bagienne i aluwialne pochodzenia mineralnego, użytkowane jako łąki i pastwiska. W przybliżeniu powierzchnia poszczególnych klas bonitacyjnych na terenach sklasyfikowanych jako grunty rolne

kształtuje się następująco: - kl. III a – 15 ha, - kl. III b – 54 ha, - kl. IV a – 258 ha, - kl. IV b – 256 ha, - kl. V – 474 ha, - kl. VI – 173 ha.

Część użytków rolnych usytuowanych głównie w północnej części miasta oraz w strefach dolinnych rzeki Rakówki i jej dopływów objęta jest systemem melioracji. W przypadku lokalizowania obiektów budowlanych na działkach rolniczych lub zmianie sposobu użytkowania gruntów zmeliorowanych należy przebudować urządzenia melioracyjne w sposób umożliwiający prawidłowe funkcjonowanie na terenach oddziaływania urządzeń melioracji wodnych.

3.2 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Główny układ hydrograficzny miasta tworzą:

- Rzeka Rakówka - prawobrzeżny dopływ Widawki, płynąca przez środek miasta z północy na południe,
- 3 lewobrzeżne dopływy Rakówki, z których dwa w północno-wschodniej części miasta też są nazywane Rakówkami.

Rakówka w całości znajduje się na obszarze powiatu bełchatowskiego. Źródło rzeki znajduje się poza granicami miasta, na terenie gminy Bełchatów. Całkowita jej długość wynosi 22,5 km, powierzchnia zlewni – 147,5 km². Odcinek przepływający przez teren miasta stanowi środkowy bieg rzeki, na którym koryto i brzegi rzeki zostały w znacznym stopniu uregulowane. Stan ilości wody w rzece zależy w głównej mierze od ilości opadów atmosferycznych. Zgodnie z informacją o stanie środowiska na terenie powiatu bełchatowskiego przygotowaną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim w roku 2008 dokonano oceny stanu jednolitych części wód leżących w powiecie bełchatowskim. Stan ekologiczny Rakówki oceniono jako umiarkowany z tendencją do poprawy. Na przestrzeni kilku ostatnich lat zauważalna jest poprawa jakości wody w Rakówce. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz systematycznie prowadzony program rewitalizacji rzeki Rakówki przynoszą wymierne korzyści w postaci jej zarybiania i zaraczania.

W granicach miasta znajdują się również niewielkie zbiorniki. Większość z nich jest pochodzenia antropogenicznego i wykonano je w celach rekreacyjnych jako oczka wodne lub stawy rybne. Charakter naturalnych zbiorników mają oczka wodne „Biały Ług” oraz „Duży Ług” o łącznej powierzchni 5 ha, zlokalizowane na terenie kompleksu leśnego w zachodniej części miasta.

W rejonie Bełchatowa występowanie wód podziemnych związane jest głównie z utworami kredy i czwartorzędu. Nieco mniejsze znaczenie gospodarcze mają formacje trzeciorzędowe. Kredowe

poziomy wodonośne: wapienie, wapienie margliste, margle i opoki są zbiornikami użytkowych wód głębinowych. Stanowią one źródło zaopatrzenia w wodę Miasta Bełchatowa. Są to wody dobrej jakości, średniotwarde i twarde o odczynie słabo kwaśnym i słabo zasadowym. Miasto Bełchatów zaopatrywane jest w wodę poprzez Ujęcie Wód Podziemnych „Myszaki - Niedyszyna”, obszar zasobowy ujęcia, zgodnie z dokumentacją hydrogeologiczną, to 194 km². Ujęcie obsługiwane jest przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji "WOD.-KAN." Sp. z o.o. Na bieżąco prowadzony jest monitoring jakości wody pitnej na wyjściu ze stacji uzdatniania i w sieci wodociągowej.

3.3 TERENY ZIELONE

Miasto Bełchatów leży w obrębie Wysoczyzny Bełchatowskiej charakteryzującej się ciekawą strukturą geomorfologiczną z ciągiem wzgórz morenowych, pagórkami wydmowymi i głównym działem wodnym Wisły i Odry. Takie ukształtowanie powierzchni terenu wpływa na dużą różnorodność zarówno przyrody nieożywionej jak i szaty roślinnej. Na terenie miasta przestrzenie zielone tworzą: obszary zieleni nieurządzonej, w skład, której wchodzi trwałymi użytkami zielone i lasy oraz zieleni urządzona: parki, skwery, zieleni osiedlowa i uliczna. Istotnymi, z punktu widzenia ekologicznego, są tereny dolinne rzeki Rakówki i jej dopływów, jako szczególnie wartościowe dla Bełchatowa. Estetykę krajobrazu miejskiego podnoszą pomniki przyrody. Największy udział w strukturze terenów zielonych mają lasy (543,94 ha) oraz trwałymi użytkami zielone (369 ha). Lasy oraz trwałymi użytkami zielone miasta są jednym z podstawowych elementów systemu przyrodniczego miasta i ostoją dla rodzimych gatunków flory i fauny.

Obszary zieleni nieurządzonej to trwałymi użytkami zielone oraz lasy. Najwięcej trwałych użytków zielonych znajduje się w dolinie rzeki Rakówki oraz na obrzeżach miasta, zwłaszcza w jego północno-wschodniej części. Są to łąki i pastwiska. Miejsca te wraz ze zbiorowiskami roślinności szuwarowej rozwijającymi się w strefach brzegowych i otaczającymi starodrzewami, mają duże znaczenie dla zachowania lokalnej bioróżnorodności. Wiele tego typu obszarów i elementów środowiska przyrodniczego objętych zostało ochroną na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na podstawie inwentaryzacji przyrodniczej odnotowano obecność siedliska przyrodniczego – niżowy łęg jesionowo-olszowy (*91E0 -3 - siedlisko priorytetowe), kwalifikującego ten obszar do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.

Lasy są bardzo cennym elementem przyrodniczym Bełchatowa. Grunty leśne zajmują powierzchnię 561,81 ha, co stanowi 16,2% powierzchni gminy i jest stosunkowo wysokim wskaźnikiem dla gminy

miejskiej. Ich znaczenie przyrodnicze jest ogromne, począwszy od produkcji tlenu i retencji wody poprzez koncentrację dużych skupisk rodzimej flory i fauny, skończywszy na funkcji rekreacyjnej, edukacyjnej oraz gospodarczej. Roślinność leśna stanowi także ochronę dla wydm poprzez zapobieganie procesowi przewiewania piasku i ruchu wydm.

Uznanie za pomnik przyrody jest jedną z form ochrony przyrody żywej, bądź nieożywionej. Do pomników przyrody ożywionej zalicza się pojedyncze drzewa, krzewy, zabytkowe aleje drzew oraz grupy drzew odznaczające się sędziwym wiekiem, wielkością czy też niezwyklejmi kształtami. W obszarze terytorialnym Miasta Bełchatowa znajduje się 6 obiektów, które posiadają status prawnych pomników przyrody:

- na terenie parku miejskiego przy dworku Olszewskich rosną 2 lipy drobnolistne o obwodzie pni 280 cm i 350 cm oraz wiąz polny o obwodzie pnia 320 cm (Zarządzenie Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 17, poz. 177),

- przy rzymskokatolickim kościele parafialnym w Grocholicach znajdują się: 2 lipy drobnolistne o obwodzie pni 435 cm i 460 cm oraz jesion wyniosły o obwodzie pnia 290 cm (Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 21, poz. 75).

Użytki ekologiczne, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, tworzy się na niedużych obszarach mających znaczenie dla zachowania rzadkiej flory i fauny danego terenu i tym samym zwiększenia bioróżnorodności większego obszaru. Na terenie miasta znajdują się 2 użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 4,58 ha. Są to torfowiska z lustrem wody położone na terenie Nadleśnictwa Bełchatów ustanowione Rozporządzeniem Wojewody Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 roku, Nr 57/2001.

Bardzo duże znaczenie dla terenów zurbanizowanych ma zieleń urządzona, pełniąca funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne. Obszary zieleni urządzonej stanowią parki, skwery oraz zieleń osiedlowa i uliczna. W granicach miasta znajduje się 8 obiektów parkowych, w tym trzy parki zabytkowe: jeden znajdujący się w rejestrze zabytków tj. park przy barokowym dworze z XVIII wieku w Bełchatowie oraz park z XIX w. w Bełchatowie - Domiechowicach i park wiejski w Bełchatowie – Grocholicach będące w ewidencji konserwatorskiej:

- Park przy ulicy Rodziny Hellwiga wraz z barokowym dworem oraz terenem przylegającym do rzeki wpisany został w roku 1983 do rejestru zabytków. Park posiada cenne drzewostany z licznie występującymi klonami pospolitymi, lipami drobnolistnymi, topolą białą, czarną i osiką, robiniami akacjowymi, kasztanowcami, grabami i wiązami. W obiekcie ma swą siedzibę

Muzeum Regionalne w Bełchatowie. W parku znajduje się ścieżka geologiczna, w obrębie której są zgromadzone okazy charakterystyczne dla ziemi bełchatowskiej;

- zespół dworsko – parkowy w Domiechowicach, podlegający ochronie prawnej. Obecnie posiadłość jest własnością prywatną. W obrębie parku znajdują się małownicze stawy oraz gatunki drzew: platany klonolistne, buki czerwone, dęby błotne, daglezie zielone;
- Park Narutowicza, w parku znajdują się cenne kilkudziesięcioletnie drzewa: lipy drobnolistne, świerk kłujący, jesion wyniosły, klony srebrzyste, żywotnik zachodni, dąb czerwony.
- Park Wolności, bogaty w starodrzew z licznymi drzewami liściastymi i iglastym;
- Park im. Jana Nowaka – Jeziorańskiego;
- Park im. prof. Juliana Samujłły, zmodernizowany w 2002 r.;
- Park 1000-Lecia, zmodernizowany w 2002 r.;
- Park im. Józefa Markiewicza posiada cenne okazy klonów, brzoź, grabów, buków, lip.

Skwery oraz zieleni osiedlowa i uliczna stanowią uzupełnienie zielonej bazy ekologicznej miasta, są ozdobą ulic i osiedli. Dbłość o estetykę i krajobraz to elementy, które kreują pozytywny wizerunek miasta. Tereny zieleni osiedlowej są sukcesywnie zagospodarowywane, corocznie zwiększa się ilość nasadzeń. Od 1996 r., w wyniku prowadzonych działań inwestycyjnych związanych z zagospodarowywaniem kolejnych terenów zieleni, zasoby terenów zieleni urządzonej z 1999 r. zwiększyły się w stosunku do 2013 r. o:

- 12,5 ha powierzchni parków spacerowo-wypoczynkowych,
- 14 ha powierzchni zieleńców,
- 1,8 ha powierzchni terenów zieleni osiedlowej.

4. DZIEDZICTWO KULTUROWE

Bełchatów jako region

Nie można Bełchatowa określić mianem regionu w sensie etnograficznym. Historyczno - geograficzne podziały (w okresie Rzeczypospolitej szlacheckiej Bełchatów należał do województwa sieradzkiego, w okresie rozbiorów to obszar powiatu piotrkowskiego, a w okresie II wojny światowej na tych terenach przebiegała granica Generalnej Guberni) oraz występowanie miasta na styku regionów nie zaznaczyły się charakterystycznie w sensie etnograficznym. Jedyne funkcjonujące określenie "region

bełchatowski” jest to dotyczące ostatnich lat związanych z budową Bełchatowskiego Okręgu Przemysłowego. Miejska kultura Bełchatowa to w dużej mierze kompilacja kulturowych elementów charakterystycznych dla regionów, z których przybyli pracownicy kopalni i elektrowni.

Stan zachowania

Układ urbanistyczny zachował się w rozplanowaniu jedynie w najbliższym otoczeniu rynków (Pl. Narutowicza, Pl. Wolności). Zabudowa zabytkowa zachowana została głównie w historycznym centrum i częściowo w zespołach przemysłowych. W myśl przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003r. ochrona objęto:

1. Zespół klasztorny O.O. Franciszkanów przy ul. Kościuszki 2
  - Kościół p.w. Narodzenia NMP, murowany powstały w latach 1720 - 1731
  - Klasztor, obecnie plebania, murowana z lat 1735 - 1744
2. Barokowy dwór "Olszewskich" z 1 poł. XVIII w., murowany, przy ul. Hellwiga 11
3. Kościół paraf. rz. - kat. p. w. Wszystkich Świętych; XV w., przebudowany w latach 1898 - 1908, murowany, przy Rynku Grocholskim 8
4. Park z 1 poł. XIX w. autorstwa Lodovico Coci przy dworku "Olszewskich"
5. Park XIX w. Bełchatów - Domiechowice

Dwór Olszewskich

Dwór został wzniesiony na początku XVIII w. jako rezydencja ówczesnych właścicieli Bełchatowa Stanisława i Franciszka Rychłowskich, herbu Nałęcz. Ten murowany budynek, częściowo podpiwniczony, został wybudowany na wzniesieniu przy wykorzystaniu tarasowego zejścia w kierunku rzeki Rakówki, płynącej przez centrum miasta. Przy dworze założono park w stylu francuskim. W czasie rozbiorów przeszedł na własność Kaczkowskich, herbu Świnka, którzy przyczynili się do rozbudowy dworu. Po licytacji w 1867 zmienił właściciela, którym został Niemiec Rainhold Spiller. Ten z kolei sprzedał go w 1887 r. Henrykowi Hellwigowi z Tuszyna. Dwór Olszewskich, pierwotnie parterowy, w XIX w. został dwukrotnie rozbudowany. W 1943 r. należał do rodziny Olszewskich, których spadkobiercy sprzedali go w latach '80 Skarbowi Państwa. Obecną formę architektoniczną uzyskał po remoncie w 1998 roku. Od tego czasu stanowi siedzibę Muzeum Regionalnego w Bełchatowie. W stylowych wnętrzach późnobarokowego dworku prezentowane są interesujące wystawy czasowe artystów polskich i zagranicznych oraz wystawy stałe. Do tych ostatnich należą: „Wnętrza dworskie z przełomu XIX i XX wieku” oraz „Dzieje Bełchatowa i regionu”.

Kościół pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Bełchatowie

Pierwotny drewniany kościół wzniesiono wraz z klasztorem w 1617 roku. Około 1720, do kościoła dobudowano murowane kaplice pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny i św. Franciszka (obecnie Pana Jezusa), między którymi na miejscu drewnianego kościoła wzniesiono obecny. Fundatorem przebudowy był Stanisław Rychłowski, chorąży sieradzki z żoną Anną. Konsekracja kościoła odbyła się w 1731 r. W połowie XIX w. uległ on ponownej przebudowie. W roku 2000-lecia Chrześcijaństwa mianowany został Kościołem Jubileuszowego Pielgrzymowania, zaś w 2003 wyniesiono go do godności „Fary”. Godne zobaczenia jest wnętrze kościoła, które stanowi m.in.: późnobarokowy ołtarz Matki Boskiej Pocieszenia, drewniane rzeźby i ambona. Wartościową rzeźbą jest Ukrzyżowany Chrystus z I połowy XVIII w. Kościół ten usytuowany jest w centrum miasta, u zbiegu ul. Kościuszki i Placu Narutowicza.

Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Parafii Grocholice

Jest to gotycki kościół, który powstał w latach 1220-1233 z fundacji arcybiskupa gnieźnieńskiego Wincentego z Czarnkowa. Historyczne i demograficzne uwarunkowania przyczyniły się do jego wielokrotnej przebudowy. Z pierwotnej zabudowy kościoła pozostała tylko część murów i szkarpy dwóch przęseł nawy. Nie stracił on jednak swego gotyckiego stylu. Wnętrze kościoła upiększa drewniany ołtarz z II połowy XVII w. oraz trzy drewniane rzeźby „Świętych”, które pochodzą z ok. 1350 roku. Opracowanie konserwatorskie rzeźb ukazało ich wysokie walory artystyczne jako dzieł sztuki, a także bezcenną wartość jednych z najstarszych, zabytkowych rzeźb na terenie województwa łódzkiego.

Wykaz zabytków nieruchomych Miasta Bełchatowa ujętych w Gminnej i Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

I. WYKAZ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH UJĘTYCH W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW MIASTA BEŁCHATOWA

L.P	NAZWA, TYP OBIEKTU LUB OBSZARU	NAZWA, OBIEKTU OBSZARU	TYP LUB	NR KARTY EWIDENC.	UWAGI
1.	Cmentarz żydowski	Park Tysiąclecia, ul. Lipowa		5/1572	Stan zachowania: nie istnieje

2.	Mogiła partyzantów	Ul.1 Maja 6/boisko szkolne LO	8/1572	Stan zachowania dobry
3.	Dom	ul. Piłsudskiego 12	11/1572	Stan zachowania dobry
4.	Cmentarz ewangelicki	ul. Kątna	13/1572	Stan zachowania: nie istnieje
5.	Dom (obecnie siedziba Poczty Polskiej)	ul. Kościuszki 21	14/1572	Stan zachowania: dobry
6.	Mogiła właścicieli	ul. Rodziny Hellwigów 11 (Park Olszewskich)	20/1572	Stan zachowania: dobry
7.	Dom	Plac Narutowicza 2	24/1572	Stan zachowania: dobry
8.	Dom	Plac Narutowicza 14	26/1572	Stan zachowania: dobry
9.	Dom	Plac Narutowicza 16	27/1572	Stan zachowania: dobry
10.	Młyn motorowy	ul. Pabianicka 88	30/1572	Stan zachowania: zaniedbany
11.	Dom	Plac Wolności 8	33/1572	Stan zachowania: dobry
12.	Dom	Plac Wolności 10	34/1572	Stan zachowania: zły
13.	Dom	najprawdopodobniej Rynek Grocholski 15	40/1572	Stan zachowania: nie istnieje
14.	Dom	Rynek Grocholski 14	42/1572	Stan zachowania: nie istnieje
15.	Kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych	Rynek Grocholski 8	45/1572	Stan zachowania: dobry

**II. WYKAZ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH Z TERENU MIASTA BEŁCHATOWA UJETYCH
W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW**

L.P	NAZWA, OBIEKTU OBSZARU	TYP LUB	NAZWA, TYP OBIEKTU LUB OBSZARU	NR KARTY EWIDENC.	UWAGI
1.	Cmentarz choleryczny		ul. Szkolna 9	46/1572	Stan zachowania: nie istnieje
2.	Miejski układ przestrzenny	układ	Bełchatów Centrum	7/1572	
3.	Układ przestrzenny		Centrum Grocholic	41/1572	Stan zachowania: dobry
4.	Kościół Narodzenia NMP	p.w.	ul. Kościuszki 2	49/1572	Stan zachowania: dobry
5.	Zespół klasztorny-obecnie plebania parafii Narodzenia NMP	p.w.	ul. Kościuszki 2	15/1572	Stan zachowania: dobry
6.	Młyn motorowy		ul. Kościuszki 16	19/1572	Stan zachowania: dobry
7.	Fabryka włókiennicza Frajtaga-obecnie pasaż handlowy		ul. Kościuszki/ 1Maja	22/1572	Stan zachowania: dobry
8.	Dom		ul.9Maja/Kościuszki	10/1572	Stan zachowania: dobry
10.	Cmentarz rzym-kat.-kwatery z II wojny światowej		ul. Mokra/Włóknarzy/Cmentarna	23/1572	Stan zachowania: dobry
11.	Dom		Plac Narutowicza 12	25/1572	Stan zachowania: dobry
12.	Zespół dworski – obecnie siedziba Muzeum regionalnego		ul. Rodziny Hellwigów 11	21/1572	Stan zachowania: dobry
13.	Park przy Muzeum Regionalnym		ul. Rodziny Hellwigów 11	50/1572	Stan zachowania: dobry

14.	Dom	Plac Wolności 19	35/1572	Stan zachowania; zaniedbany
15.	Dom	Pl. Wolności/Piłsudskiego	36/1572	Stan zachowania: dobry
16.	Dwór	ul. Czapliniecka 144	37/1572	Stan zachowania: dobry
17.	Spichlerz	ul. Czapliniecka 144	38/1572	Stan zachowania: dobry
18.	Park dworski	ul. Czapliniecka 144	39/1572	Stan zachowania: dobry
19.	Kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych	Rynek Grocholski 8	51/1572	Stan zachowania: dobry
20.	Park przykościelny	Rynek Grocholski 8	43/1572	Stan zachowania: dobry
21.	Plebania parafii p.w. Wszystkich Świętych	Rynek Grocholski 8	44/1572	Stan zachowania: dobry
22.	Cmentarz rzymsko-katolicki; kwatera wojenna	ul. Tylna	47/1572	Stan zachowania: dobry
24.	Cmentarz rzymsko-katolicki	ul. Wojska Polskiego	48/1572	Stan zachowania: dobry

Niewielka liczba obiektów zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków) praktycznie uniemożliwia prowadzenie turystyki opartej wyłącznie na dziedzictwie kulturowym. Pozostałe jeszcze zabytki techniki ze względu na uwarunkowania własnościowe oraz zmianę ich funkcji i wyglądu są niedostępne dla potencjalnego turysty.

Zachowane zabytki (kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny z budynkiem poklasztornym, Dwór Olszewskich wraz z parkiem, kościół p.w. Wszystkich Świętych w Grocholicach) znajdują się w dobrym stanie i mogą stanowić jeden z ważniejszych elementów turystyki miejskiej.

Ponadto, w obowiązujących planach miejscowych opracowanych dla Miasta Bełchatowa, wskazane zostały budynki o szczególnych cechach architektonicznych, nieumieszczone ani w rejestrze ani w gminnej ewidencji zabytków, zakwalifikowane jako dobra kultury współczesnej, podlegające

ochronie na podstawie ustaleń ww. planów miejscowych, jak np. budynek Urzędu Miasta Bełchatowa czy Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej czy Starej Szkoły, znajdujący się przy Rynku Grocholskim.

W Bełchatowie funkcjonują trzy samorządowe instytucje kultury: Miejskie Centrum Kultury, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna oraz Muzeum Regionalne. Stałą działalność kulturalną prowadzi w Bełchatowie także Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia. Na terenie Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013 organizacje pozarządowe, poprzez wykonane zadania w ramach złożonych ofert, wpłynęły na atrakcyjność profilu kulturalnego Bełchatowa, co wynika ze zwiększenia różnorodności propozycji skierowanych do mieszkańców miasta. Zwiększanie atrakcyjności oferty kulturalnej odbywało się poprzez realizację zadań w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w aspekcie realizacji przedsięwzięć o charakterze lokalnym.

5. TURYSTYKA – STAN ISTNIEJĄCY

Miasto Bełchatów jest miastem młodym - jego największy rozwój nastąpił na przestrzeni kilkudziesięciu lat, posiadającym stosunkowo niewielką liczbę obiektów zabytkowych, co utrudnia prowadzenie turystyki opartej wyłącznie na dziedzictwie kulturowym. Bełchatów do tej pory nie posiadał wykreowanego produktu kulturowo-turystycznego, trwale promującego region. W 2009 r. miasto podjęło starania w kierunku stworzenia ośrodka kulturalnego o prestiżowym dla regionu przemysłowego znaczeniu. W wyniku podjętych działań opracowano koncepcję projektu pn. „Budowa Miejskiego Centrum Kultury wraz z ekspozycją Giganty Mocy”, który w listopadzie 2010 r. uzyskał dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 - 2013. Ekspozycja PGE Giganty Mocy ma za zadanie przybliżenie historii zagłębia, ale także edukację w zakresie geologii, historii naturalnej i fizyki. Ekspozycja jest głównym produktem turystycznym miasta. Została ona udostępniona dla zwiedzających 1 maja 2014 r. Warto wspomnieć, że PGE Giganty Mocy, decyzją Kapituły Konkursu VIII edycji ogólnopolskiego konkursu „Polska Pięknieje - 7 Cudów Funduszy Europejskich”, otrzymała nagrodę główną w kategorii: miejsce przyjazne rodzinie. Ponadto Polska Organizacja Turystyczna przyznała ekspozycji Certyfikat POT - na Najlepszy Produkt Turystyczny roku 2015.

Bełchatów, choć jest miastem młodym, ma ugruntowaną pozycję i wizerunek jako miasta dynamicznego, które posiada wszelkie składowe aby stać się głównym punktem destynacji turystycznej

dla przyjezdnych odwiedzających województwo łódzkie. Dynamizm, świeżość i aktywny tryb życia mieszkańców sprzyjają temu aby w dalszej perspektywie Bełchatów z miasta tranzytowego stał się głównym celem odwiedzin. Utrzymanie i wzmocnienie wizerunku miasta jako energetycznej stolicy kraju poprzez działania w sferze gospodarczej zainicjowane w ostatnich latach, mają na celu zwiększenie zainteresowania turystów Bełchatowem i wydłużeniem ich czasu pobytu w mieście z krótkotrwałych pobytów kilkugodzinnych do pobytów weekendowych. Silną stroną miasta, zgodnie z przeprowadzonymi badaniami są sami jego mieszkańcy, pozytywnie nastawieni do życia w Bełchatowie, biorący aktywny udział w tworzeniu inicjatyw miejskich. Takie imprezy jak „Red Bull 111 Megawatt” czy Ogólnopolskie Złoty Fanów PGE Skry Bełchatów są tego niezbitym dowodem. Bełchatów uznany został za miasto przyjazne turystom, w którym można „miło spędzić czas”. Mieszkańcy identyfikują się z miastem i podobnie jak przyjezdni uważają, że miasto jest przyjazne turystom.

W 2013 r. przeprowadzone zostały Badania Ruchu Turystycznego, w których przeanalizowano atrakcyjność miasta Bełchatów: dla 31% ankietowanych Bełchatów jest miastem atrakcyjnym, zaś dla 42% jest miastem średnio atrakcyjnym. Czynnikiem, które zadecydowały dla przyjezdnych o atrakcyjności miasta, były różnego rodzaju imprezy kulturalne odbywające się w mieście, tak odpowiedziało 31% respondentów. Na drugim miejscu znalazły się odpowiedzi wskazujące na liczne obszary zielone oraz mnogość lokali świadczących usługi handlowe. Ankietowani wskazali też na fakt, że Bełchatów posiada dobrą infrastrukturę do czynnego uprawiania różnego rodzaju sportów - tak odpowiedziało 19% pytanych. Przesłankami, które zadecydowały o przyjeździe do Bełchatowa dla 42% respondentów była dobra infrastruktura usługowa w mieście. Na drugim miejscu (38%) uplasowały się spotkania z rodziną i znajomymi, zaś na trzecim (31%) właściwie rozumiana turystyka, czyli zwiedzanie miasta i okolic, w tym możliwość zobaczenia kopalni i elektrowni. Na podstawie badań stwierdzono również, że 65% przebadanych przyjezdnych stanowiły osoby, które posiadały już wiedzę o mieście i umiały bez problemu zlokalizować położenie Bełchatowa na mapie administracyjnej Polski. Ową wiedzę osoby te uzyskały za pośrednictwem Internetu (65%), co dowodzi, że obecnie Internet jest głównym, skutecznym i ważnym narzędziem porozumiewania się, komunikacji i zdobywania wiedzy. Z kolei 53% odpowiedziało, że wiedzę na temat miasta czerpało od rodziny i znajomych mieszkających w mieście.

W 2011 r. do dyspozycji turystów i przyjezdnych oddano Centrum Informacji Turystycznej, będące certyfikowanym punktem informacji. Można w nim uzyskać informacje o Mieście i Regionie Bełchatowskim. Do głównych celów Centrum Informacji Turystycznej należą:

- kreowanie i realizacja zadań z zakresu turystyki lokalnej,
- prowadzenie ewidencji zabytków, pomników, miejsc pamięci narodowej i tablic pamiątkowych znajdujących się na terenie miasta,
- prowadzenie badań ruchu turystycznego na terenie miasta,
- rozwijanie ruchu pamiątkarskiego związanego z produktami turystycznymi miasta,
- sprzedaż materiałów promocyjnych,
- promocja produktów turystycznych miasta,
- współpraca z innymi podmiotami branży turystycznej działającymi na terenie miasta.

Bezpośredni wpływ na rozwój turystyki w regionie ma istniejąca baza noclegowa: baza hotelowa w Bełchatowie jest związana głównie z położeniem miasta przy ważnych szlakach komunikacyjnych: drodze krajowej nr 74 oraz drogach wojewódzkich 484 i 485, a także z ośrodkami sportu i rekreacji jak „Góra Kamieńsk” i „Wawrzekowizna”, położonymi w okolicach Bełchatowa.

W samym Bełchatowie znajdują się dwa hotele trzygwiazdkowe. Należą do nich Hotel Santin oraz Centrum Sportu i Kongresu Sport Hotel. Prócz tych hoteli znajdują się także inne obiekty świadczące usługi hotelarskie, są to małe obiekty posiadające około 20-30 miejsc noclegowych przeważnie o niższym standardzie niż hotelowy. Poniżej znajduje się wykaz oferowanych miejsc noclegowych w hotelach zlokalizowanych w samym Bełchatowie oraz w najbliższej okolicy:

- Hotel Santin*** - 48 miejsc noclegowych,
- Hotel Sport*** - 100 miejsc noclegowych,
- Hotel "Wawrzek" ** - 40 miejsc noclegowych,
- Hotel Wodnik*** - 350 miejsc noclegowych,
- Hotel Turmot** - 28 miejsc noclegowych,
- Ośrodek Konferencyjno-Szkoleniowy "Przy Patykach" - 100 miejsc noclegowych,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji "Góra Kamieńsk" - 18 miejsc noclegowych,

Miasto Bełchatów dokłada starań, żeby upowszechnić transport rowerowy wśród mieszkańców oraz turystów. Na terenie miasta usytuowanych jest w chwili obecnej ponad 26 km dróg rowerowych oraz ciągów pieszo - rowerowych. Planuje się budowę kolejnych odcinków dróg rowerowych. Choć formalnie nie wprowadzono tzw. „audytu rowerowego”, to począwszy od 2003 r. niemal każda inwestycja drogowa prowadzona na terenie Bełchatowa musi uwzględniać rozwiązania służące

rowerzystom lub wpływać w sposób bezpośredni na stworzenie dobrych warunków dla ich bezpiecznego poruszania się, np. poprzez uspokojenie ruchu.

Podjęte wyzwanie ma doprowadzić do sytuacji, w której dzięki zastosowanym rozwiązaniom niemal 100 % źródeł i celów podróży objęte zostanie systemem rowerowym. Wstępem do realizacji spójnego i czytelnego systemu rowerowego na terenie Bełchatowa musiała być dokładna analiza potrzeb i możliwości. Podjęto więc następujące działania:

- dokonano szacunkowego pomiaru natężenia ruchu rowerowego w mieście,
- poddano obserwacji miejsca, gdzie występują największe potoki ruchu rowerzystów,
- dokonano analizy tzw. wąskich gardeł,
- rozpoczęto konsultacje społeczne ze środowiskiem rowerzystów,
- przeprowadzono inwentaryzację posiadanych elementów infrastruktury drogowej,
- opracowano koncepcję lokalizacji wydzielonych dróg rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych oraz stref uspokojonego ruchu - tzw. „tempo 30”.

Realizowane inwestycje nie mają być celem samym w sobie: każda nowa droga rowerowa lub ulica uspokojonego ruchu ma być zachętą dla kierowcy samochodu, aby pozostawił swój pojazd w domu, a do pracy czy na zakupy wybrał się rowerem. Z szacunkowych pomiarów wykonanych w 2003 roku wynikało, że niespełna 1 % wszystkich uczestników ruchu drogowego korzysta z rowerów. Obecnie zauważalna jest już tendencja wzrostowa.

Aby zachęcić mieszkańców do większej aktywności fizycznej w mieście powstało wiele stref aktywności sportowo - rekreacyjnej. Oto lista i specyfikacja tych miejsc: 7 siłowni zewnętrznych, dostępnych bezpłatnie dla mieszkańców miasta, Skate park, ZOSIA (Zagospodarowanie Osiedlowych Stref Integracji i Aktywności), 3 grupy obszarów, na których wybudowane zostały boiska, ścianki wspinaczkowe, place zabaw etc., 7 kompleksów boisk wielofunkcyjnych.

Obecnie najbardziej rozpoznawalnym ośrodkiem w regionie Bełchatowa jest Ośrodek Sportu i Rekreacji Góra Kamieńsk. Ośrodek, oddalony o 18 km od Bełchatowa, zlokalizowany jest na zboczu zwałowiska zewnętrznego PGE KWB Bełchatów S.A. Góra Kamieńsk została usypana przez zwałowarki z wierzchniej warstwy ziemi przykrywającej pokłady węgla. Jest ona najwyższym wzniesieniem w Polsce środkowej oraz najdłuższym stokiem narciarskim w centralnej Polsce. W sezonie zimowym narciarze i snowboardziści mają do dyspozycji 760 metrową trasę, różnica wzniesień wynosi 123 m. Cały stok jest oświetlony, sztucznie naśnieżany. Do dyspozycji turystów jest czteroosobowa kolej liniowa z ruchomym chodnikiem oraz wyciąg talerzykowy. Nad bezpieczeństwem czuwają ratownicy

GOPR. Latem oraz wiosną na turystów czeka tor saneczkowy i gokarty. Z kolei amatorzy wspinaczek mogą skorzystać ze ścianki wspinaczkowej. Atrakcje czekają również na rowerzystów, w sumie na Górze Kamieńsk i wokół niej wytyczono 42 km tras rowerowych.

Około 10 km na południe od centrum Bełchatowa, przy sztucznym zbiorniku wodnym znajduje się ośrodek sportowo-rekreacyjny „Wawrzkowizna”, popularny w okresie letnim (właściciel Kopalnia Węgla Brunatnego „Bełchatów”). Ośrodek posiada własną bazę noclegową (hotel, domki, kwatery) a także szereg atrakcji, m.in.: stadninę koni, rowery wodne, żaglówki, kajaki, boiska sportowe, kąpielisko ze zjeżdżalnią wodną i plażą, rowery gocart, sauny, korty tenisowe o nawierzchni tartanowej, siłownię i wiele innych. Ponadto w okresie wakacyjnym często organizowane są różnego typu koncerty z udziałem gwiazd polskiej estrady.

Podsumowując Miasto Bełchatów posiada bogatą ofertę sportową, kulturalną i rekreacyjną która powinna być wykorzystana w celu promocji miasta oraz powinna służyć jako narzędzie do przyciągnięcia większej liczby turystów do Bełchatowa. Ponadto turystyka, dając możliwości bezpośredniego kontaktu ze sztuką i światem przyrody, aktywizuje działalność, a przede wszystkim wpływa na emocje i intelekt, pamięć, spostrzeganie, myślenie, kształtuje poczucie piękna i harmonii. Dlatego też działania, programy i uchwały oraz bogata paleta różnorodnych publikacji przekonują, że turystyka sprzyja nie tylko rozrywce i rekreacji, ale służy rozwojowi społeczeństwa.

6. ANALIZA SWOT

Sporządzono analizę słabych i mocnych stron Bełchatowa oraz szans i zagrożeń (SWOT) w obszarze społecznym, inwestycyjnym i gospodarczym:

Tab. 1 Analiza SWOT

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
<ul style="list-style-type: none"> - dogodne położenie w Polsce i województwie (bliskość większych aglomeracji – Łódź, Warszawa); - dobre skomunikowanie z większymi ośrodkami miejskimi; - dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i drogowa miasta; - rozpoznawalność miasta w skali kraju; - unikatowość obszaru; - wysoka jakość życia mieszkańców; - wysoki poziom zarządzania, w tym strategicznego zarządzania miastem; - uwzględnienie w budżecie Miasta Bełchatów środków na realizację zadań publicznych z zakresu adaptacji obiektów potencjalnie atrakcyjnych turystycznie i realizacji projektów kulturalnych; - aktualna gminna ewidencja zabytków; - istnienie placówek edukacyjnych, klas profilowanych, szkolących kadry w zakresie turystycznym i okołoturystycznym; - obecność obiektów o wysokim potencjale turystycznym (m.in. góra Kamieńsk, będąca największym stokiem narciarskim i saneczkowym w centralnej Polsce); - duża liczba imprez oraz wydarzeń o charakterze kulturalnym m.in. koncerty, wystawy, wernisaże, plenery; - rozwinięta baza hotelowo-konferencyjna pod kątem turystyki biznesowej i konferencyjno-kongresowej; - turystyka sportowa, rozwijająca się w oparciu o Kluby Sportowe KPS SKRA Bełchatów S.S.A. oraz GKS „Bełchatów” S.A; 	<ul style="list-style-type: none"> - mała liczba obiektów zabytkowych; - braki w rozwoju infrastruktury turystycznej; - brak obiektów o walorach produktów turystycznych; - brak innowacyjnych rozwiązań podnoszących atrakcyjność oferty turystycznej; - brak wytyczonych i oznakowanych szlaków turystycznych; - mała przepustowość sieci drogowej na terenie miasta; - niewystarczająca ilość miejsc parkingowych; - niewystarczające zaplecze gastronomiczno-noclegowe; - niewystarczające wykorzystanie potencjału środowiska kulturowego i przyrodniczego dla celów społecznych, gospodarczych i turystycznych; - ograniczona dostępność środków finansowych z przeznaczeniem na renowację obiektów.

<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie mieszkańców w pielęgnowanie tradycji i spuścizny kulturowej – prężnie działające prywatne inicjatywy; - współpraca z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym. 	
<p><u>SZANSE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bliskość KWB i Elektrowni Bełchatów (stabilne dochody z udziału w PIT); - trwająca budowa obwodnicy Bełchatowa w bezpośrednim sąsiedztwie strefy inwestycyjnej; - duży udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w strukturze mieszkańców, w stosunku do innych miast województwa; - silne centrum administracyjne – instytucje o zasięgu ponadlokalnym; - rozwój przemysłu „czasu wolnego”; - inicjatywa władz lokalnych i mieszkańców; - współpraca systemowa z organizacjami pozarządowymi; - planowana budowa szlaków turystycznych; - współpraca z sąsiednimi gminami; - aktywizacja ekonomiczna i społeczna wokół działalności związanej z promowaniem regionu. 	<p><u>ZAGROŻENIA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - konkurencja innych ośrodków w obszarze przyciągania inwestora zewnętrznego oraz pozyskiwania środków zewnętrznych; - konkurencja innych ośrodków w obszarze turystyki; - ograniczone środki budżetowe; - brak pasażerskich połączeń kolejowych; - zdominowana struktura zatrudnienia mieszkańców; - spowolnienie gospodarcze wynikające z planowanego zakończenia eksploatacji złoża Bełchatów; - trudny dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania opieki nad zabytkami.

Źródło: opracowanie własne

7. PLAN DZIAŁAŃ TURYSTYCZNYCH

Do najważniejszych zadań z zakresu turystyki, planowanych na lata 2016-2022 należą:

1. Opracowanie scenariusza oraz wyznaczenie i zagospodarowanie tras dla trzech szlaków turystycznych.
2. Stworzenie nowej atrakcji turystycznej „Jabłoniowy Sad”, opartego na założeniach tradycyjnego ogrodu użytkowego.
3. Rozwój taniej bazy noclegowej typu hostel, dostępnej dla osób mniej zamożnych.
4. Utworzenie nowego produktu turystycznego poprzez przebudowę Placu Wolności.
5. Budowa brakujących odcinków dróg rowerowych w celu ich połączenia i stworzenia pełnego systemu dróg rowerowych.
6. Opracowanie i wdrożenie turystycznej kampanii promocyjnej Miasta Bełchatowa.
7. Wytworzenie lokalnego produktu gastronomicznego – Bełchatowski napój/posiłek regeneracyjny.
8. Budowa kompleksu sportowego-rekreacyjnego w rejonie osiedla Binków wraz ze skateparkiem i torem rowerowym.
9. Budowa wodnego placu zabaw.

Opracowanie scenariusza oraz wyznaczenie i zagospodarowanie tras dla trzech szlaków turystycznych:

W ramach zadania Miasto Bełchatów planuje zrealizować projekt polegający na opracowaniu trzech szlaków turystycznych: rodzinnego, historycznego, sportowo-rekreacyjnego dla różnych grup docelowych, prowadzących po najważniejszych atrakcjach turystycznych Bełchatowa z użyciem audio przewodników.

Planowane do realizacji szlaki to:

SZLAK RODZINNY - „BEŁCHATÓW PEŁEN DOBREJ ENERGII”

Trasa szlaku:

CIT - ul. Kościuszki - Pl. Narutowicza (Stary Rynek) - ul. Kościuszki - ul. Rodziny Hellwigów – aleje parkowe przy Dworze Olszewskich – ul. 9 Maja - ul. Nadrzeczna – alejki piesze wzdłuż rzeki Rakówki - ul. Okrzei - (Jabłonowy Sad) - ul. Okrzei - ul. 1 Maja - ul. Kościuszki – CIT. Długość szlaku 3,8 km.

Szlak rozpoczyna się w **Centrum Informacji Turystycznej** – ul. Kościuszki 15 w Bełchatowie. Turyści odbiorą audio przewodniki oraz pozyskają materiały informacyjno – promocyjne oraz uzyskają wszelkie niezbędne informacje dotyczące atrakcji turystycznych, bazy hotelowej czy obsługi gastronomicznej a także transportu lokalnego. Będzie można również spróbować Wyborowej Krówki Bełchatowskiej jako nowego produktu regionalnego.

Z CIT turyści poruszają się w kierunku **Placu Narutowicza – centrum miasta:**

- fontanna, podesty – miejsce na relaks
- otwarty plac zabaw dla dzieci
- ogródki kawowe, zaplecze gastronomiczne

Centrum miasta - plac Narutowicza – w 2010 roku zakończył się proces jego rewitalizacji, przyciąga szerokie grono bełchatowian i turystów, szczególnie rodziny z dziećmi. Ciekawe fontanny, nowoczesny plac zabaw, możliwość uprawiania freestyle'u rowerowego na specjalnych podestach, bogata oferta gastronomiczna wszystko to sprawia, że szczególnie w miesiącach wiosennych i letnich pl. Narutowicza jest popularnym miejscem spotkań i rekreacji. Ponadto będąc „sercem” Bełchatowa na placu organizowanych jest szereg przedsięwzięć i imprez zarówno o charakterze kulturalnym jak i sportowym (jarmarki świąteczne, pikniki stowarzyszeń, przeglądy muzyczne).

Kolejną atrakcją na szlaku rodzinnym będzie **Miejskie Centrum Kultury z ekspozycją PGE Giganty Mocy plac Narutowicza 1:**

- galeria MCK
- część wystawiennicza PGE Giganty Mocy górne i dolne foyer – sztuka i fotografia
- interaktywna ekspozycja PGE Giganty Mocy

W Budynku MCK i obok w PGE Giganty Mocy znajdziemy przestrzeń wystawienniczą dla artystów plastyków i fotografików przepelnioną bogatą ofertą wielopłaszczyznowych wystaw z dużą częstotliwością wernisaży.

Edukacyjna ekspozycja PGE Giganty Mocy w sposób interaktywny prezentuje proces wytwarzania energii elektrycznej z wykorzystaniem węgla brunatnego, wydobywanego i przetwarzanego przez bełchatowskie giganty mocy, tj. kopalnię węgla brunatnego i elektrownię konwencjonalną. Multimedialna ekspozycja skierowana jest do szerokiej grupy odbiorców, w tym dzieci i młodzieży, studentów oraz rodzin z dziećmi. Ideą ekspozycji jest ukazanie naukowego, przyrodniczego i technicznego aspektu powstawania i wydobywania węgla brunatnego oraz przetwarzania go

w energię elektryczną. Odwiedzający ekspozycję przeprowadzają doświadczenia z zakresu fizyki i zjawisk elektryczności. Spacerują po dnie morza i odwiedzają las tropikalny, dowiadując się przy tym o poszczególnych fazach formowania się złóż węgla brunatnego. Ponadto ekspozycja PGE Giganty Mocy w sposób interaktywny ukazuje dzieje powstania bełchatowskiej kopalni i elektrowni oraz najnowszą historię Bełchatowa, ukazaną w kontekście działalności bełchatowskiego zagłębia górniczo-energetycznego. Stałej ekspozycji towarzyszą wystawy czasowe, nawiązujące tematycznie do ekologicznych aspektów Regionu Łódzkiego.

PGE Giganty Mocy to miejsce najbardziej przyjazne rodzinie spośród wszystkich projektów zgłoszonych do VIII edycji ogólnopolskiego konkursu „Polska Pięknieje - 7 Cudów Funduszy Europejskich”. Decyzją Kapituły Konkursu, bełchatowska placówka otrzymała nagrodę główną w kategorii: miejsce przyjazne rodzinie i tym samym dołączyła do zaszczytnego grona - "Klubu Laureatów Polska Pięknieje". Ponadto Polska Organizacja Turystyczna przyznała ekspozycji Certyfikat POT - na Najlepszy Produkt Turystyczny roku 2015.

Następnie turyści kierują się w stronę **Muzeum Regionalnego** - ul. Rodziny Hellwigów 11:

- ekspozycja w muzeum
- zabytkowy park (lipa i jesion)
- ścieżka geologiczna (cztery stanowiska)

Placówka jest miejską jednostką organizacyjną, z siedzibą w XVIII wiecznym Dworze Olszewskich. W całorocznym muzeum można zobaczyć min.: wystawę stałą "Wnętrza dworskie z przełomu XIX i XX wieku", obejmuje ona część pomieszczeń dworskich, wraz z Salą Koncertową, Salonem Owalnym i Pokojem Kominkowym. Na piętrze budynku znajduje się ekspozycja "Salonik Tradycji Niepodległościowych". Ponadto w muzeum organizowane są wystawy czasowe oraz funkcjonuje biblioteka i archiwum. Zgodnie ze statutem Muzeum Regionalne prowadzi bogatą działalność edukacyjną. Wśród licznie organizowanych warsztatów, zajęć manualnych w ofercie swoje okazałe miejsce zajmują lekcje muzealne traktujące o historii miasta. Jedną z przybliży i wyjaśnia etymologię wyjątkowego na tle innych polskich miast, bełchatowskiego herbu. Symbol Bełchatowa - jabłko bezpośrednio czerpie z bogatego historycznego dziedzictwa, jest ono na tyle unikatowe i niezwykle, że już wiele lat temu władze miasta zdecydowały o tym, że to właśnie ten owoc będzie symbolizował samorząd.

Bełchatowski herb jest wyjątkowy na tle innych... Przedstawia scenę z biblijnej Księgi Rodzaju -

kuszenie Adama i Ewy w raju. Nieznana jest geneza znaku miejskiego, na ten temat istnieje kilka hipotez. Choć różne były meandry historii, Bełchatowów przez setki lat nie utracił tej świadomości heraldycznej. Godło herbowe, które pojawiło się w pierwsze lata istnienia przedrozbiorowego miasta od tamtej pory niemal nieprzerwanie towarzyszy bełchatowianom. Współczesny Bełchatów jest spadkobiercą tradycji, a biblijne jabłko z herbu, dziś – jako dowód szacunku dla przeszłości – stało się symbolem przeobrażając się w miejski „power”. Tego wszystkiego można dowiedzieć się podczas spotkania z pracownikami muzeum.

Zabytkowy park otaczający Dworek Olszewskich to park o układzie kwater nawiązujący do stylu francuskiego. W części południowo-zachodniej parku znajduje się największe zgrupowanie starodrzewia. Rosną tu głównie klony pospolite i wiązy polne. Wśród tych drzew możemy zauważyć wiąz polny - pomnik przyrody, znajdujący się blisko południowej ściany dworku. Wysokość drzewa ok. 25m, obwód pnia 290 cm (w pierśnicy). Średnica korony – 10 m. Drzewo może mieć ok. 150 lat.

W październiku 2005 roku w parku przy dworku Olszewskich powstała tzw. "ścieżka geologiczna". Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów dostarczyła do parku fragmenty skał:

1. Wapień skalisty z bułami krzemieniami z wychodni na zboczu południowym Rowu Kleszczowa. Głębokość występowania skały: 68 metrów. Okres pochodzenia: jura górna. Wiek skały: około 150 mln lat.
2. Piaskowiec kwarcytowy powstały w wyniku lokalnej sylikfikacji piasków kwarcowych. Głębokość występowania skały: 143 m; Okres pochodzenia: miocen. Forma: spąg kompleksu ilasto-piaszczystego. Wiek skały: około 10 mln lat.
3. Fragmenty skrzemieniałych pni drzew miocenijskich przetransportowane przez rzekę i zgromadzone na złożu wtórnym wśród piasków. Głębokość występowania skały: 53 m. Okres pochodzenia: pliocen. Forma: kompleks ilasto-piaszczysty. Wiek skały: około 4 mln lat.
4. Węgiel brunatny ksylicytowo-ziemisty z pokładu głównego. Głębokość występowania skały: 207 m. Okres pochodzenia: miocen. Forma: kompleks węglowy. Wiek skały: około 20 mln lat,
5. Głazy narzutowe, przywleczone w plejstocenie przez lodowiec z Półwyspu Skandynawskiego, występujące wśród glin zwałowych zlodowacenia środkowopolskiego. Głębokość występowania skały: 10-15 m. Okres pochodzenia: plejstocen, górne piętro strukturalne. Wiek skały: około 200 tysięcy lat.

Po zwiedzeniu Muzeum Regionalnego wraz z zabytkowym parkiem turyści kierują się w stronę **Jabłoniowego Sadu** – Park przy ul. Okrzei, gdzie będzie na nich czekały atrakcje związane z pobytem na terenie Jabłoniowego Sadu, które zostały opisane w osobnym zadaniu nr 4 dotyczącym stricte wybudowaniem Sadu Jabłoniowego.

Po czasie spędzonym na poznawaniu atrakcji Sadu Jabłoniowego turyści wracają z powrotem do Centrum Informacji Turystycznej, gdzie następuje zwrot audio przewodników. Przy CIT działa również sklep z pamiątkami, gdzie będzie można zaopatrzyć się w przedmioty kojarzące się z regionem bełchatowskim.

SZLAK HISTORYCZNY – „BEŁCHATÓW W CZERAZ I DZISZ”

Miejski szlak historyczny „Bełchatów wczoraj i dziś” powstał z myślą o miłośnikach historii. Prezentuje istniejące oraz zapomniane już miejsca i obiekty. Na szlaku odnaleźć można tablice przedstawiające opisy i zdjęcia najciekawszych budynków oraz placów miasta. Wędrówka historycznym szlakiem stwarza dobrą okazję do podróży w przeszłość Bełchatowa zarówno dla turystów, jak i jego mieszkańców. Szlak będzie miał długości 4 km.

Trasa szlaku:

CIT - ul. Kościuszki - ul. Rodziny Hellwigów – aleje parkowe przy Dworze Olszewskich - Rajska Aleja - ul. Kościuszki - Pl. Narutowicza (Stary Rynek) - ul. 19 Stycznia - Pl. Wolności - ul. Dąbrowskiego - ul. Okrzei - (Jabłonowy Sad) - ul. Okrzei - ul. 1 Maja - ul. Kościuszki – CIT.

Podobnie jak w przypadku szlaku rodzinnego rozpoczyna się on w **Centrum Informacji Turystycznej** – ul. Kościuszki 15 w Bełchatowie. Turyści odbiorą audio przewodniki oraz pozyskają materiały informacyjno – promocyjne oraz uzyskają wszelkie niezbędne informacje dotyczące atrakcji turystycznych, bazy hotelowej czy obsługi gastronomicznej a także transportu lokalnego.

Z CIT turyści poruszają się w kierunku **fabryki Pereca Frajtaga (informacja w audio przewodniku)**. Fabryka Pereca Frajtaga powstała na przełomie XIX-XX w. Była pierwszą i zarazem największą bełchatowską tkalnią mechaniczną. W wyniku działań I wojny światowej, przedsiębiorstwo zostało zdewastowane. Prace wznowiono dopiero w 1919 r. i trwały z przerwami do 1940r. W czasie okupacji budynek był użytkowany jako magazyn wojskowy. Produkcję podjęto w nim po wojnie i kontynuowano do 1966 r. Od września 1969 r. zlokalizowano tu wytwórnię cukierków „Milko”. Było to pierwsze

miejsce przemysłowej produkcji krówki bełchatowskiej. W latach 90. budynek zatracił swój zabytkowy kształt. W zlikwidowanej fabryce cukierków funkcjonują obecnie firmy handlowe.

Następną atrakcją na szlaku historycznym będzie **Dwór Olszewskich – Muzeum Regionalne**. Muzeum Regionalne istnieje od 1995 roku, a od 1998 roku funkcjonuje w odrestaurowanym budynku dworu szlacheckiego z I połowy XVIII wieku – dawniej siedzibie rodów związanych z miastem: Rychłowskich herbu Nałęcz, Kaczkowskich herbu Świnka oraz Hellwigów. Od nazwiska powojennych właścicieli zabytkowej nieruchomości pochodzi zwyczajowa, najbardziej znana wśród mieszkańców Bełchatowa, nazwa tego miejsca: „dworek Olszewskich”. Dwór otoczony jest parkiem, o charakterystycznym dla stylu francuskiego układzie kwater i alei. Na wzniesieniu, pośród najstarszych drzew znajduje się nagrobek małżeństwa Anieli „Nelly” i Stefana Hellwigów. Stefan poległ w wojnie polsko-bolszewickiej, a Nelly z rozpaczy po stracie męża popełniła samobójstwo.

Z Muzeum Regionalnego kierujemy się w stronę **Kościół Parafialny P.W. Narodzenia Najświętszej Marii Panny**. Na jego miejscu stał pierwotnie kościół drewniany p.w. św. Jacka, ufundowany w 1617 roku przez ówczesnych właścicieli Bełchatowa – Zofię i Mikołaja Kowalewskich herbu Prus III. Przy świątyni wybudowany został klasztor, w którym do 1864 roku siedzibę miał zakon franciszkanów. W I połowie XVIII wieku, kolejni właściciele Bełchatowa – Rychłowscy herbu Nałęcz, dobudowali kaplice – p.w. Najświętszej Panny Marii i p.w. św. Franciszka. W 1731 roku konsekrowano murowany kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny. Świątynia stała się kościołem parafialnym w 1893 roku. Budynek został wybudowany na planie prostokąta, o jednej nawie, utrzymany w stylu późnobarokowym. Wewnątrz zachowały się m.in. : późnobarokowy ołtarz Matki Boskiej Pocieszenia, krucyfiks z Chrystusem z I połowy XVIII w., ambona i chór z organami.

Później turyści odwiedzają **Stary Rynek**. Dziś Plac Gabriela Narutowicza. W okresie międzywojennym jego teren pełnił funkcję placu targowego. Handlowano tu wyrobami rzemieślniczymi i fabrycznymi, a drobiem i nabiałem na pobliskim placu przy remizie strażackiej, zwanym „maślanym rynkiem”. Przed II wojną światową charakterystycznym elementem architektury Starego Rynku była zwarta zabudowa. Mieszkała tu głównie bełchatowska społeczność żydowska. Plac Narutowicza był granicą wyznaczonego przez okupanta getta żydowskiego, którego obszar zamykały ulice: Pabianicka, Fabryczna i Sienkiewicza. W kierunku północnym biegnie ulica Pabianicka, przy której w okresie międzywojennym działał pierwszy w Bełchatowie kinoteatr „Polonia”.

Następną atrakcją będzie **Remiza strażacka OSP w Bełchatowie** (informacja w audio przewodniku – przed budynkiem MCK). Ochotnicza Straż Pożarna, pierwotnie jako organizacja Ogniowej Straży Ochotniczej, powstała w 1901 roku. Jej siedziba została zlokalizowana na Starym Rynku, a budynek oddano do użytku w 1906 r. Wieża przy wschodniej ścianie remizy powstała dopiero w 1934 r. Na wysokości drugiego piętra znajdował się stalowy zbiornik na wodę. Remiza w okresie dwudziestolecia międzywojennego stanowiła dla mieszkańców miasta centrum życia kulturalnego. Po wojnie podjęto decyzję o jej rozbudowie. Obecnie mieszczą się tu sale MCK Bełchatów.

Na trasie szlaku historycznego będzie również do odwiedzenia ekspozycja **PGE Giganci Mocy**. Edukacyjna ekspozycja PGE Giganty Mocy w sposób interaktywny prezentuje proces wytwarzania energii elektrycznej z wykorzystaniem węgla brunatnego, wydobywanego i przetwarzanego przez bełchatowskie giganty mocy, tj. kopalnię węgla brunatnego i elektrownię konwencjonalną. Multimediaalna ekspozycja skierowana jest do szerokiej grupy odbiorców, w tym dzieci i młodzieży, studentów oraz rodzin z dziećmi. Ideą ekspozycji jest ukazanie naukowego, przyrodniczego i technicznego aspektu powstawania i wydobywania węgla brunatnego oraz przetwarzania go w energię elektryczną. Odwiedzający ekspozycję przeprowadzają doświadczenia z zakresu fizyki i zjawisk elektryczności. Spacerują po dnie morza i odwiedzają las tropikalny, dowiadując się przy tym o poszczególnych fazach formowania się złóż węgla brunatnego. Ponadto ekspozycja PGE Giganty Mocy w sposób interaktywny ukazuje dzieje powstania bełchatowskiej kopalni i elektrowni oraz najnowszą historię Bełchatowa, ukazaną w kontekście działalności bełchatowskiego zagłębia górnictwa energetycznego. Stałej ekspozycji towarzyszą wystawy czasowe, nawiązujące tematycznie do ekologicznych aspektów Regionu Łódzkiego.

Potem na trasie szlaku historycznego odwiedzamy miejsce, na którym w przeszłości stała **Synagoga** (turyści obejrzą zdjęcia i wysłuchają historii w audio przewodniku). Pierwsza drewniana świątynia żydowska funkcjonowała od 1824 roku. W 1893 roku na jej miejscu wybudowano synagogę murowaną. Budynek został zniszczony podczas II wojny światowej. Po wojnie planowano zorganizować w nim Ludowy Dom Kultury. W latach 50. zdecydowano o wyburzeniu synagogi. Za świątynią znajdował się budynek szkoły żydowskiej – cheder. W pobliżu znajdowała się również mykwa – łaźnia żydowska, a także rzeźnia uboju koszernego.

Następnie korzystający ze szlaku obejrzą archiwalne zdjęcia i wysłuchają informacji na temat **Bełchatowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego**. Po połączeniu kilkunastu małych fabryczek w 1947 r. utworzono Państwowe Zakłady Przemysłu Bawełnianego, które z dniem 1 stycznia 1951 r.

otrzymały nazwę Bełchatowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego (BZPB) zlokalizowanych w centrum miasta. Zakład nawiązywał do długoletnich bełchatowskich tradycji włókienniczych. Lata 60. XX w. były okresem intensywnego rozwoju i rozbudowy przedsiębiorstwa. Zakłady przemysłu bawełnianego miały bardzo duży wpływ na aktywizację gospodarczą Bełchatowa i powiatu Bełchatowskiego, w dużym stopniu określały funkcję miasta. W II połowie XX w. zakłady stały się nierentowne. W 2007 r. został wyburzony budynek przędzalni, a w 2008 r. tkalnie. Ostatecznie 20 maja 2013 r. ogłoszono otwarcie likwidacji BZPB. Obecnie na terenach byłego BZPB mieści się budynek o charakterze handlowo-usługowym.

Następnie turyści za pomocą audioprzewodników obejrzą zdjęcia i wysłuchają informacji o **Kościele Ewangelickim**. Został on wybudowany około roku 1830 z fundacji Stanisława Kaczkowskiego herbu Świnka. Budynek utrzymany był w stylu klasycystycznym, który zatracił po późniejszej przebudowie. Po 1945 roku funkcjonował jako katolicki kościół szkolny p. w. św. Stanisława Kostki. W 1984 roku budynek został zburzony.

Kolejną atrakcją jest **Nowy Rynek** - Dziś Plac Wolności. W okresie międzywojennym zachodnia część jego terenu pełniła funkcję placu targowego, w części wschodniej znajdowało się boisko. W jednej z kamienic usytuowanych przy placu miały swą siedzibę władze miejskie. W obecnej siedzibie Państwowej Szkoły Muzycznej, podczas okupacji mieścił się Arbeitsamt –Urząd Zatrudnienia. Na Nowym Rynku bełchatowianie gromadzili się w czasie obchodów uroczystości religijnych i patriotycznych. 11 listopada 1938 roku została tu odsłonięta tablica upamiętniająca legionistów i członków POW, pochodzących z Bełchatowa i gm. Bełchatówek, poległych w latach 1918 – 1920. W okresie okupacji tablicę przechowywała jedna z bełchatowskich rodzin. W 1988 roku postawiono ją przed kaplicą p.w. św. Stanisława przy ul. gen. L. Czyżewskiego.

Z Placu Wolności zwiedzający przechodzą w stronę **Jabłoniowego Sadu**, który został opisany w zadaniu nr 4. Stamtąd będzie można ruszyć w stronę **Kościola P.W. Wszystkich Świętych w Grocholicach**. Jest to opcja dodatkowa dla chętnych, gdyż znajduje się on w znacznej odległości od Jabłoniowego sadu (informacja o tym miejscu będzie w audioprzewodniku). Został wybudowany w latach 1220 – 1233 z fundacji biskupa gnieźnieńskiego Wincentego z Czarnkowa herbu Nałęcz. Budynek był restaurowany kilkakrotnie w XVII i XIX wieku, w latach 1898 – 1908 w stylu neogotyckim. Z dawnego kościoła pozostały mury i szkarpy dwóch przęseł nawy ukryte częściowo w murach nowych kaplic. We wnętrzu znajdują się trzy rzeźby z XIV wieku przedstawiające: św. Katarzynę, św. Marię

Magdalenę, św. Dorotę oraz barokowy ołtarz z II połowy XVII wieku. Z przełomu XVII/XVIII wieku pochodzi kamienna chrzcielnica oraz obraz Matki Boskiej Częstochowskiej.

Ostatnim punktem szlaku historycznego będzie **Młyn Motorowy**. Został wybudowany w latach 1908-1910. Jego mechanizm poruszany był silnikiem na gaz ssany. Przed wojną młyn przeszedł w ręce rodziny Nierubiszewskich i tak funkcjonował do 1940 r. Zdewastowany podczas II wojny światowej, pełnił jedynie funkcje magazynowe. Młyn został ponownie uruchomiony w 1945 r. W 1946 r. został zelektryfikowany i nieustannie funkcjonował do 2009r. Obecnie jest własnością prywatną.

Po czasie spędzonym na poznawaniu atrakcji szlaku historycznego turyści wracają z powrotem do Centrum Informacji Turystycznej, gdzie następuje zwrot audio przewodników.

SZLAK SPORTOWO – REKREACYJNY „ENERGIA JEST TU”

Trasa szlaku:

CIT - ul. Kościuszki - Pl. Narutowicza (Stary Rynek) - ul. Kwiatowa, ul. 1 Maja – ul. Staszica – Skatepark – alejki piesze wzdłuż rzeki Rakówki - (Jabłonowy Sad) - ul. Okrzei - ul. 1 Maja - ul. Kościuszki – CIT. Szlak o długości 5,6 km.

Podobnie jak w przypadku pozostałych szlak sportowo-rekreacyjny rozpoczyna się w **Centrum Informacji Turystycznej** - odbiór audio przewodników. Stamtąd turyści kierują się w stronę **Siatkarskiej Alei Gwiazd** przy placu Narutowicza. Wizytówką miasta jest **Plac Gabriela Narutowicza** - jest to nowoczesne miejsce, które energetyzuje swoim wyglądem i klimatem. Obecnie Plac Narutowicza może poszczycić się m.in. **Siatkarską Aleją Gwiazd** prezentującą sportowców PGE SKRY Bełchatów zdobywców medali olimpijskich, Mistrzostw Świata i Europy. Plac Narutowicza – w 2010 roku zakończył się proces jego rewitalizacji, przyciąga szerokie grono bełchatowian i turystów, szczególnie rodziny z dziećmi. Ciekawe fontanny, nowoczesny plac zabaw, możliwość uprawiania freestyle'u rowerowego na specjalnych podestach, bogata oferta gastronomiczna wszystko to sprawia, że szczególnie w miesiącach wiosennych i letnich pl. Narutowicza jest popularnym miejscem spotkań i rekreacji. Ponadto będąc „sercem” Bełchatowa na placu organizowanych jest szereg przedsięwzięć i imprez zarówno o charakterze kulturalnym jak i sportowym (jarmarki świąteczne, pikniki stowarzyszeń, przeglądy muzyczne).

Z placu Narutowicza kierujemy się w stronę **Hali Energia – SKRA Bełchatów** przy ul. Dąbrowskiego 11. Jest to zarazem wysokiej klasy obiekt sportowy służący uczniom pobliskiej szkoły jak i siatkarzom PGE Skry Bełchatów. Początki historii bełchatowskiej siatkówki – dziś znaku tak bardzo promującego

Bełchatów na arenie ogólnopolskiej jak i międzynarodowej sięgają roku 1930 i powstania wielosekcyjnego Robotniczego Klubu Sportowego - RKS Skra. Od 1957 roku rozpoczyna się w nim działalność sekcji piłki siatkowej, począwszy od roku 1994 Skra pięła się coraz wyżej w rozgrywkach siatkarskich by od sezonu 2004/2005 przez kolejnych siedem lat dzierżyć tytuł najlepszej drużyny w Polsce, w sezonie 2011/12 PGE Skra Bełchatów wywalczyła drugie miejsce w siatkarskiej Lidze Mistrzów. Wizyta w hali Energia będącej jednocześnie siedzibą Klubu jest więc doskonałą atrakcją dla fanów siatkówki i obowiązkowym punktem na mapie każdego turysty – fana drużyny „czarno – żółtych”. Dlatego też obiekt jest miejscem imprez okolicznościowych, wystaw i koncertów, ale poprzez swoją infrastrukturę jest też doskonałą miejscówką na fizyczną aktywność. Tuż obok hali „Energia” znajdują się boiska do: piłki ręcznej i siatkowej oraz bieżnia. Od lipca 2007 roku budynku hali wzbogacił się o dodatkową sportową atrakcję – dwie sztuczne ścianki wspinaczkowe. Obiekt spełniał oczekiwania zarówno początkujących, jak i zaawansowanych wspinaczy. 8-metrowa ścianka wspinaczkowa, posiada siedem stanowisk wspinających o różnym stopniu trudności. Dodatkowo dla uatrakcyjnienia systematycznie zarządza hali zmienia układ chwytów oraz dróg wspinaczkowych. Dla osób wspinających się w hali Energia udostępnione jest miejsce do przebrania się i pozostawienia odzieży wierzchniej. Ścianka dostępna dla wszystkich amatorów wspinaczki, Ci niepełnoletni (do 15 roku życia) powinni przyjść z rodzicem lub opiekunem prawnym. Starsza młodzież w przedziale 15 – 18 lat może korzystać z obiektu na podstawie wypełnionego oświadczenia o zgodzie z korzystania ze ścianki przez rodziców/opiekunów.

Z Hali Energia turyści podążają w stronę **GIEKSA ARENA – stadionu GKS Górniczego Klubu Sportowego „Bełchatów”, przy ul. Sportowej 3.** To nieodzowny element bełchatowskiego krajobrazu i rodzimego sportu, którego historia spleta się górniczym klubem od 1977 roku, choć początki piłki nożnej w Bełchatowie datuje się jeszcze wcześniej, na rok 1930. Stadion piłkarski znajdujący się przy ulicy Sportowej jest miejscem piłkarskich spotkań drużyny GKSu, ale nie tylko. Kilukrotnie obiekt był gospodarzem finałów piłkarskich Pucharów Polski i meczy reprezentacji Polski. Niezależnie od rangi wydarzenia każde spotkanie na murawie pomyślane jest tak, by na stadion przyciągnąć całe rodziny, nawet z najmniejszymi członkami. Dlatego też decyzją klubu w 2007 roku stadion wzbogacił się o dwa specjalne sektory: szkolny i rodzinny. Drugi z wymienionych składa się z dwóch podsektorów, z których jeden przeznaczony jest dla rodziców, drugi, poniżej, w bezpośrednim kontakcie z tym poprzednim przeznaczony dla dzieci. Rodzice, którzy przyjdą na mecz nie muszą szukać opieki nad swoimi pociechami, zajmują się nimi opiekunki, które malują dzieciom twarze, wręczają upominki, prowadzą konkursy, uczą sportowego doping, rozdają nagrody. Na każdym meczu jest poczęstunek i ciepła

herbata. Ciekawą atrakcją jest fakt, że na tym sektorze goszczą zawodnicy, którzy chętnie pozują do zdjęć wraz z dziećmi, a klubowa maskotka – Mamut, zawsze jest tu obecna. Od czerwca 2014 roku stadion nosi nazwę GIEKSA ARENA, to wynik konkursu jaki klub ogłosił wśród mieszkańców na najlepszą nazwę obiektu. Stadion wraz z bazą pobliskich boisk treningowych tworzy jeden z najważniejszych elementów bełchatowskiego sportu, łączącego już trzy pokolenia bełchatowian, integrującego mieszkańców wokół idei piłki nożnej. Jest też ciekawą gratką, wartą obejrzenia dla fanów piłki nożnej. Po wcześniejszej konsultacji z pracownikami klubu możliwa jest wizyta na najwyższym punkcie trybuny południowej GIEKSY ARENY, z której rozpościera się bardzo widowiskowa panorama na miasto, pobliską elektrownię i kopalnię, a nawet nieco odleglejszą Górę Kamieńsk.

Potem kierujemy się do **Skateparku** na os. Bińków. Jeden z największych w naszym regionie tego typu obiekt sportowy realizowany w ramach rewitalizacji terenów zielonych bełchatowskiego osiedla Binków (jest to pierwszy z trzech etapów inwestycji, która ponadto zakłada wybudowanie boiska pełnometrażowego, specjalistycznego toru rowerowego tzw. „pump track” oraz ścieżki zdrowia). Termin zakończenia budowy skateparku planowany jest na 31 sierpnia 2016 roku. Skatepark ma być miejscem rekreacji przeznaczonym głównie dla dzieci i młodzieży jeżdżącej na rolkach, deskorolkach i BMX-ach. Rozwiązania, które znajdują się w tej części terenu rekreacyjnego - urządzenia, przeszkody, itp. - zostały wcześniej skonsultowane z młodymi miłośnikami sportów ekstremalnych - mieszkańcami miasta i gminy oraz regionu. Biorąc pod uwagę fakt, iż będzie to jeden z najbardziej profesjonalnych skateparków w regionie przewiduje się, że korzystać będą z niego nie tylko mieszkańcy miasta Bełchatowa, ale również osoby z całego województwa. Ze skateparku turyści będą mogli jeszcze odwiedzić Jabłoniowy Sad. Szlak sportowo-rekreacyjny tak jak poprzednie szlaki kończy się w CIT.

Łączna długość nowoutworzonych szlaków turystycznych to 13,4 km.

Stworzenie nowej atrakcji turystycznej „Jabłoniowy Sad”, opartego na założeniach tradycyjnego ogrodu użytkowego:

Zadanie polegać ma na budowie ogrodu jabłoniowego silnie wpisanego w tradycję miasta, w którego herbie widnieje jabłoń. Głównym założeniem projektu jest powrót do tradycyjnych ogrodów użytkowych, które w Polsce od wieków stanowiły istotny składnik ogrodowych założeń. Ich funkcją nie było jedynie dostarczanie produktów spożywczych na potrzeby kuchni, ale tworzyły one ważny element kompozycyjny i programowy ogrodu jako całości. Miasto Bełchatów chce wrócić do tych rozwiązań jako typowo polskich, chroniąc i promując nasz rodzimy krajobraz i jego tradycję. Jest to też uwarunkowane ekologicznie, bo zespoły takie podnoszą bioróżnorodność, są źródłem pożywienia dla

drobnej zwierzyny i ważnym elementem lokalnego ekosystemu. Ranga ogrodów dodatkowo wzrasta, gdy ich lokalizacja związana jest z układami korytarzy czy ciągów ekologicznych, tak jak ma to miejsce w Bełchatowie (rzeka Rakówka). Ogród będzie posiadał walor edukacyjny: ogród kolekcyjny jest ważnym elementem edukacji ekologicznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych, może stać się miejscem spotkań zarówno towarzyskich, jak i typowo wyspecjalizowanych pikników poznawczych, skierowanych do grup społecznych zainteresowanych danym zbiorem roślin lub zagadnieniem przyrodniczym, który w zamyśle projektowym mógłby być elementem całego systemu ogrodów użytecznych, gdzie mieszkańcy mogliby poznawać zapomniane lub zupełnie nieznanne dotąd walory roślin, ich prozdrowotny wpływ oraz możliwości wykorzystania. To oryginalna promocja miasta, oferta dla mieszkańców, ale także potencjalnych turystów, która poza wieloma innymi może stać się dodatkowym walorem miasta i stanowić o jego atrakcyjności krajobrazowej, a także turystycznej. Obiekt stanie się jednym z elementów planowanych szlaków turystycznych.

Rozwój taniej bazy noclegowej typu hostel, dostępnej dla osób mniej zamożnych:

Zadanie polegać ma na utworzeniu nowych miejsc noclegowych w samym mieście. Obecna hotelowa oferta noclegowa, dostępna w Bełchatowie jest ofertą drogą, skierowaną głównie do osób bardziej zamożnych. Utworzenie miejsc noclegowych będących w zasięgu cenowym osób mniej zamożnych spowoduje rozwój turystyki weekendowej i pozostanie tych osób w Bełchatowie dłużej niż jeden dzień. Ponadto umożliwi organizację takich form turystyki i wypoczynku jak np. „Zielone szkoły” których celem są atrakcje zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie Bełchatowa (Góra Kamieńsk, Wawrzkowizna itp.) ale z racji bogatej oferty gastronomicznej czy kulturalno-rozrywkowej sam nocleg planują w mieście.

Utworzenie nowego produktu turystycznego poprzez przebudowę Placu Wolności:

Planowane przedsięwzięcie polegać będzie na przebudowie Placu Wolności, zlokalizowanego w rejonie skrzyżowania ulic Gen. Ludwika Czyżewskiego i Marszałka Józefa Piłsudskiego w Bełchatowie.

W ramach rewitalizacji planuje się w szczególności uporządkowanie terenu, modernizację nawierzchni utwardzonych, przebudowę układu ścieżek, budowę nowych urządzeń rekreacyjnych, małej architektury i oświetlenia terenu oraz wykonanie nowych nasadzeń zarówno zieleni niskiej, średniej jak i wysokiej.

Budowa brakujących odcinków dróg rowerowych w celu ich połączenia i stworzenia pełnego systemu dróg rowerowych:

Zadanie ma doprowadzić do sytuacji, w której dzięki zastosowanym rozwiązaniom niemal 100 % źródeł i celów podróży objęte zostanie systemem rowerowym. Dokładane od wielu lat, starania władz Miasta, polegające na rozwoju dróg rowerowych i upowszechnianiu roweru jako formy transportu, aktywności fizycznej a także tzw. turystyki aktywnej, z roku na rok przynoszą zakładane rezultaty.

W chwili obecnej na terenie miasta wybudowanych jest ponad 26 km dróg rowerowych oraz ciągów pieszo - rowerowych. W ramach zadania planuje się budowę kolejnych odcinków dróg rowerowych, szczególnie w celu połączenia dróg już istniejących. Obecnie niemal każda inwestycja drogowa prowadzona na terenie Bełchatowa musi uwzględniać rozwiązania służące rowerzystom lub wpływać w sposób bezpośredni na stworzenie dobrych warunków dla ich bezpiecznego poruszania się, np. poprzez uspokajanie ruchu.

Opracowanie i wdrożenie turystycznej kampanii promocyjnej Miasta Bełchatowa

W ramach zadania Miasto Bełchatów poczyni wszelkie starania, aby przyciągnąć do siebie potencjalnych turystów i zachęcić ich do dłuższego pobytu oraz zapoznania się z atrakcjami, które ma do zaoferowania. W tym celu planuje się działania promujące miasto i nawiązujące do strategii Marki Miasta Bełchatowa, definiującej jego tożsamość i podkreślającej takie cechy miasta jak: ekologia, energia i wyjątkowość. Warto podkreślić fakt, iż Marka Bełchatów składa się z marki głównej i trzech sub-marek, które to mają charakter horyzontalny i obejmują swym zasięgiem produkty należące do różnych sfer oddziaływania: społecznej, turystycznej i gospodarczej. Każda z tych sfer ma swój określony cel strategiczny.

Cel strategiczny w sferze turystycznej to: zwiększenie zainteresowania turystów głównie z okolic regionu łódzkiego i Mazowsza. Szczególną uwagę należy zwrócić na turystów tranzytowych, tak by wypracować inne standardy ich wizyt - od krótkotrwałych pobytów „przy okazji” do inicjowania wizyt o dłuższym charakterze połączonych z aktywnym zwiedzaniem i wypoczynkiem. Hasło Marki Bełchatów „Bełchatów – tylko dobre re:akcje” ma charakter elastyczny, pro-rozwojowy i otwarty. Odnosi się do Bełchatowa jako miasta nieustannie modernizującego się, dbającego o środowisko naturalne i odpowiadającego na potrzeby mieszkańców i turystów.

Wytworzenie lokalnego produktu gastronomicznego – Bełchatowski napój/posiłek regeneracyjny:

Projekt zakłada wykreowanie koncepcji oraz realne wytworzenie i dystrybucję lokalnego bełchatowskiego produktu gastronomicznego nawiązującego do wizerunku/logo miasta, czyli jabłka.

Działanie to, ma być realizowane w ramach Festiwalu Jabłka oraz inwestycji Jabłoniowy Sad i ma na celu sięgnięcie do źródeł kulinarnych – potraw, których głównym składnikiem ma być jabłko.

Budowa kompleksu sportowego-rekreacyjnego w rejonie osiedla Binków wraz ze skateparkiem i torem rowerowym:

Projekt zakłada stworzenie nowego miejsca do rekreacji na świeżym powietrzu, wzdłuż ul. Turkusowej, aż do placu zabaw przy ul. Kredowej. Cała inwestycja została podzielona na trzy etapy. Pierwszy etap zakłada powstanie skateparku, usytuowanego w zachodniej części obszaru objętego opracowaniem – tuż przy obecnych kortach tenisowych. Układ elementów do wykonywania najazdów i ewolucji zamontowany będzie na wspólnej płycie betonowej. Płyta zostanie ukształtowana zasadniczo w dwóch poziomach – 0,00 oraz + 1,20, z nieką o głębokości dna od 1,50 m do 1,80 m.

W drugim etapie wykonany zostanie nowoczesny tor rowerowy, tzw. pumptrack podzielony na dwie części: większą przeznaczoną dla wprawionych „zawodników” oraz mniejszą - dla najmłodszych, początkujących sportowców.

Trzeci etap inwestycji to pełnometrażowe boisko oraz ścieżka zdrowia, w ramach której wykonane zostaną placky z tzw. siłownią zewnętrzną wyposażoną m.in. w urządzenia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Budowa wodnego placu zabaw:

Brak w Bełchatowie odkrytej pływalni powoduje, że najmłodszy mieszkańcy miasta oraz okolicznych miejscowości zmuszeni są do poszukiwania innych form „ucieczki” od letnich upałów. Najczęściej wybierają oni wyjazd poza miasto, do ośrodka Wawrzkowizna lub nad okoliczne rzeki i jeziora korzystając z niestrzeżonych kąpielisk. Powstanie wodnego placu zabaw da mieszkańcom możliwość bezpiecznej zabawy i aktywnego wypoczynku. Jednocześnie, w związku z brakiem tego typu miejsc w okolicy Bełchatowa, ma szansę stać się kolejną atrakcją turystyczną Bechatowa, uatrakcyjnającą osobom odwiedzającym Bełchatów pobyt w okresie letnim .

8. POWIĄZANE PROJEKTY

Rozwój turystyki warunkowany jest nie tylko endogenicznym potencjałem regionu, stanem bazy turystycznej i rekreacyjnej. Wpływ ma na nią szereg różnych innych czynników i działań. Niezwykle

istotne są działania turystyczne i okołoturystyczne prowadzone przez gminy sąsiadujące. Kluczowy jest również sprawny układ komunikacyjny w regionie, który gwarantuje dogodny dojazd do lokalnych atrakcji turystycznych i korzystanie z bazy turystycznej. Dużą wagę odgrywają gospodarka wodno-ściekowa, czynniki związane z ochroną środowiska, a także zasoby odpowiednich kadr w regionie.

Miasto Bełchatów zrealizowało wiele inwestycji, których celem była poprawa jakości środowiska naturalnego i powietrza w mieście. Zaprezentowane zostały one w poniższej tabeli:

Tab. 2. Projekty komplementarne

<i>tytuł projektu</i>	<i>nazwa programu pomocowego</i>	<i>nr umowy o dofinansowanie</i>	<i>kwota całkowita projektu</i>	<i>kwota dofinansowania</i>
<i>Budowa i modernizacja systemu sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Miasta Bełchatowa</i>	<i>EFRR POIS 2007-2013</i>	<i>POIS.01.01.00-00-203/09-00</i>	<i>153 076 500,00</i>	<i>72 210 158,38</i>
<i>Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie miasta Bełchatowa</i>	<i>EFRR RPO Wł 2007-2013</i>	<i>UDA- RPLD.02.06.00-00-073/09-00</i>	<i>3 064 362,22</i>	<i>2 565 434,49</i>
<i>„Utworzenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jednostką Samorządu Terytorialnego Miasta Bełchatów”</i>	<i>EFRR RPO Wł 2007-2013</i>	<i>UDA- RPLD.04.02.00-00-013/09-00</i>	<i>513 804,43</i>	<i>404 216,34 zł</i>
<i>Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i otoczenia biznesu poprzez rozbudowę i przebudowę infrastruktury miejskiej Bełchatowa</i> <i>* projekt zintegrowany w dwóch osiach priorytetowych IV - Społeczeństwo informacyjne i VI - odnowa obszarów miejskich</i>	<i>EFRR RPO Wł 2007-2013</i>	<i>UDA- RPLD.04.01.00-00-003/09</i>	<i>201 679,57</i>	<i>151 259,68</i>
		<i>Oś VI UDA- RPLD.06.01.00-00-004/09-00</i>	<i>25 085 733,49</i>	<i>17 617 581,25</i>
<i>Budowa nawierzchni ulic, ścieżki rowerowej, chodników, zjazdów, oświetlenia w osiedlu Politanice – przebudowa ulicy Czyżewskiego</i>	<i>EFRR RPO Wł 2007-2013</i>	<i>UDA- RPLD.01.01.00-00-056/09-00</i>	<i>7 629 261,66</i>	<i>5 721 946,24</i>

Budowa Miejskiego Centrum Kultury wraz z ekspozycją Giganty Mocy	EFRR RPO WŁ 2007-2013	UDA- RPLD.05.04.00-00- 064/10-00	23 455 734,31	9 582 848,69
Rewitalizacja Centrum Miasta Bełchatowa - etap I	EFRR RPO WŁ 2007-2013	UDA-RPLD-06-01- 00-00-025/11-00	5 553 539,78	3 773 269,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM w Bełchatowie

Dla miasta Bełchatów ogromnym potencjałem do rozwoju turystyki jest unikatowość oraz rozpoznawalność regionu w skali kraju. Działania zaplanowane w niniejszym Planie są komplementarne do innych działań podjętych przez miasto w zakresie:

- Promowania i tworzenia zintegrowanego produktu turystycznego nawiązującego do strategii Marki Miasta Bełchatowa, definiującej jego tożsamość i podkreślającej takie cechy miasta jak: ekologia, energia i wyjątkowość. Istniejąca od 2014 r. oraz nagrodzona w 2015 r. ekspozycja PGE Giganty Mocy, stanowi bazę dla rozwoju kolejnych produktów takich jak: Festiwal Re:aktor Bełchatowski napój/posiłek re:generacyjny czy Siatkarski Weekend Mocy. Miasto koncentruje swoje wysiłki na rozwoju turystyki aktywnej i poznawczej, z uwzględnieniem nowej infrastruktury turystycznej.
- Miasto Bełchatów jest ważnym ośrodkiem sportowym i gospodarczym w regionie. Imprezy rekreacyjno – sportowe organizowane na terenie miasta są uzupełnieniem oferty turystycznej. Istotnym elementem wzmocnienia produktu regionalnego są działania zmierzające do rozbudowy sieci ścieżek i ciągów rowerowych na terenie miasta i powiatu. Miasto Bełchatów dokłada starań, żeby upowszechnić transport rowerowy wśród mieszkańców oraz turystów: począwszy od 2003 r. niemal każda inwestycja drogowa prowadzona na terenie Bełchatowa musi uwzględniać rozwiązania służące rowerzystom lub wpływać w sposób bezpośredni na stworzenie dobrych warunków dla ich bezpiecznego poruszania się, np. poprzez uspokajanie ruchu. Podjęte wyzwanie ma doprowadzić do sytuacji, w której dzięki zastosowanym rozwiązaniom niemal 100% źródeł i celów podróży objęte zostanie systemem rowerowym.
- Realizacja zadań turystycznych i okolicy turystycznych Miasta Bełchatów a także działań planowanych do realizacji na terenach sąsiadujących jednostek zdecydowanie przyczyni się do stworzenia szerszej oferty turystyki sportowej: miasto jest ważnym punktem na sportowej mapie kibiców piłki siatkowej i nie tylko, odwiedzających rodzinne miasto siatkarskiej drużyny PGE Skra Bełchatów.

- Niezwykle istotny dla rozwoju jest również funkcjonalny układ komunikacyjny w regionie, który gwarantuje dogodny dojazd do atrakcji turystycznych i korzystanie z bazy turystycznej. Spójne inwestycje infrastrukturalne i drogowe w regionie zapewniają stworzenie przyjaznej przestrzeni inwestycyjnej między Łodzią a Warszawą, a jednocześnie dogodny dostęp do terenów turystycznych: w pobliżu Bełchatowa przebiegać będzie autostrada A1 relacji Gdańsk – Toruń – Łódź – Częstochowa – Gliwice – Ostrawa (Czechy). Skomunikowanie z tą drogą zapewnione będzie za pośrednictwem drogi krajowej nr 74 (węzeł w Piotrkowie Trybunalskim) oraz za pośrednictwem drogi wojewódzkiej nr 484 (węzeł w Kamieńsku). Na ukończeniu są prace związane z budową obwodnicy Miasta Bełchatowa w śladzie drogi krajowej nr 74. Planowana jest także budowa wschodniej obwodnicy miasta.

Planowane przez miasto działania umożliwią stworzenie zintegrowanej, komplementarnej oferty turystycznej w oparciu o produkty turystyki kwalifikowanej i poznawczej. Elementem łączącym sąsiadujące z miastem Bełchatów gminy są trasy przebiegu istniejących w regionie szlaków turystycznych. Ujednolicenie promocji regionu oraz wspólne działania kilku jednostek samorządowych potencjalnie zwiększyłyby ruch turystyczny. W działaniach promocyjnych należałoby uwzględnić przebiegającą w niedalekiej przyszłości przez region autostradę A1 (materiały promocyjne przy brankach zjazdowych, tablice informacyjne przy węźle). Wspólne działania umożliwiłyby także prowadzenie badań ruchu turystycznego w szerszym zakresie, a konsolidacja oferty turystycznej przyczyniłaby się do wydłużenia czasu pobytu turysty w regionie.